

RAPORT

O STANIE GMINY BUSKO - ZDRÓJ W 2018 ROKU

BURMISTRZ MIASTA I GMINY BUSKO-ZDRÓJ

Urząd Miasta i Gminy
ul. Mickiewicza 10
28-100 Busko-Zdrój
e-mail: urząd@umig.busko.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. INFORMACJE OGÓLNE.....	5
1.1. Położenie i powierzchnia gminy.....	5
1.2. Sołectwa	6
1.3. Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne	7
1.4. Ludność i dynamika zmian.....	9
1.5. Podmioty gospodarcze.....	12
2. STAN FINANSÓW GMINY BUSKO-ZDRÓJ.....	14
2.1. Wykonanie budżetu Gminy Busko – Zdrój.....	14
2.2. Wykonanie wydatków inwestycyjnych.....	18
2.3. Wieloletnia prognoza finansowa	36
2.4. Realizacja budżetu obywatelskiego.....	38
2.5. Realizacja Funduszu Sołeckiego	39
3. INFORMACJE O SPÓLKACH PRAWA HANDLOWEGO I ZWIĄZKACH KOMUNALNYCH.....	40
4. INFORMACJE O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII.....	42
4.1. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Busko – Zdrój na lata 2015-2025.....	43
4.2. Gminny Program Rewitalizacji Gminy.....	43
4.3. Plan Działania dla obszarów bazujących na potencjałach endogenicznych Gminy Busko – Zdrój.....	44
4.4. Strategia Rozwoju Turystyki Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2011 - 2020.....	45
4.5. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Busko-Zdrój na 2018 rok.....	46
4.6. Program opieki nad zabytkami.....	46
4.7. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Busko – Zdrój.....	47
4.8. Plan gospodarki niskoemisyjnej.....	47
4.9. Program ochrony środowiska.....	49
4.10. Polityka społeczna.....	50
4.11. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.....	56
4.12. Ochrona Zdrowia.....	57
4.13. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	59

---

5. DZIAŁANIA REALIZOWANE W 2018 ROKU.....	63
5.1. Ład przestrzenny.....	63
5.2. Oświata i edukacja.....	64
5.3. Kultura.....	68
5.4. Mienie gminne	73
5.5. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna.....	75
6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	79
7. GMINA W RANKINGACH, KONKURSACH I PUBLIKACJACH.....	81
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	82

WSTĘP

Raport o stanie Gminy Busko – Zdrój opracowano w związku z nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym. Obowiązek ustawowy nakłada art. 28aa, zgodnie z którym raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. Raport co roku do dnia 31 maja przedstawia się Radzie Gminy.

Celem przygotowania raportu jest uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną Gminy Busko - Zdrój. Zgromadzone w nim zostały szczegółowe dane o aspektach funkcjonowania gminy w 2018 roku.

Raport stanowi kompendium wiedzy o działalności gminy za rok ubiegły i jest podstawą do obiektywnej oceny.

Raport został opracowany na podstawie materiałów przygotowanych przez Wydziały Urzędu Miasta i Gminy w Busku – Zdroju.

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Położenie i powierzchnia gminy

Gmina Busko – Zdrój położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego w regionie zwanym Ponidzie, na wysokości 220 – 250 m n.p.m. na ternie Niecki Nidziańskiej, na południowych zboczach Garbu Wójczańsko – Pińczowskiego i leżącej u jego podnóży Niecki Soleckiej. Miasto położone jest 50 km na południe od Kielc i 90 km na północny wschód od Krakowa, przy drodze krajowej Warszawa – Kielce – Tarnów – Rzeszów - Przemyśl. Gmina Busko-Zdrój graniczy z następującymi Gminami: Chmielnik, Gnojno, Nowy Korczyn, Pińczów, Solec - Zdrój, Stopnica, Wiślica oraz Tuczępy.

Mapa 1. Powierzchnia i granice Gminy Busko – Zdrój

Terytorium gminy obejmuje obszar o powierzchni 235,88 km², w tym Miasto Busko-Zdrój leży na terenie 12,28 km².

Gmina ma charakter uzdrowiskowo – rolniczy.

1.2. Sołectwa

Gmina Busko-Zdrój podzielona jest na 47 sołectw, które są jednostkami pomocniczymi gminy.

Tabela 1. Wykaz sołectw na terenie Miasta i Gminy Busko – Zdrój

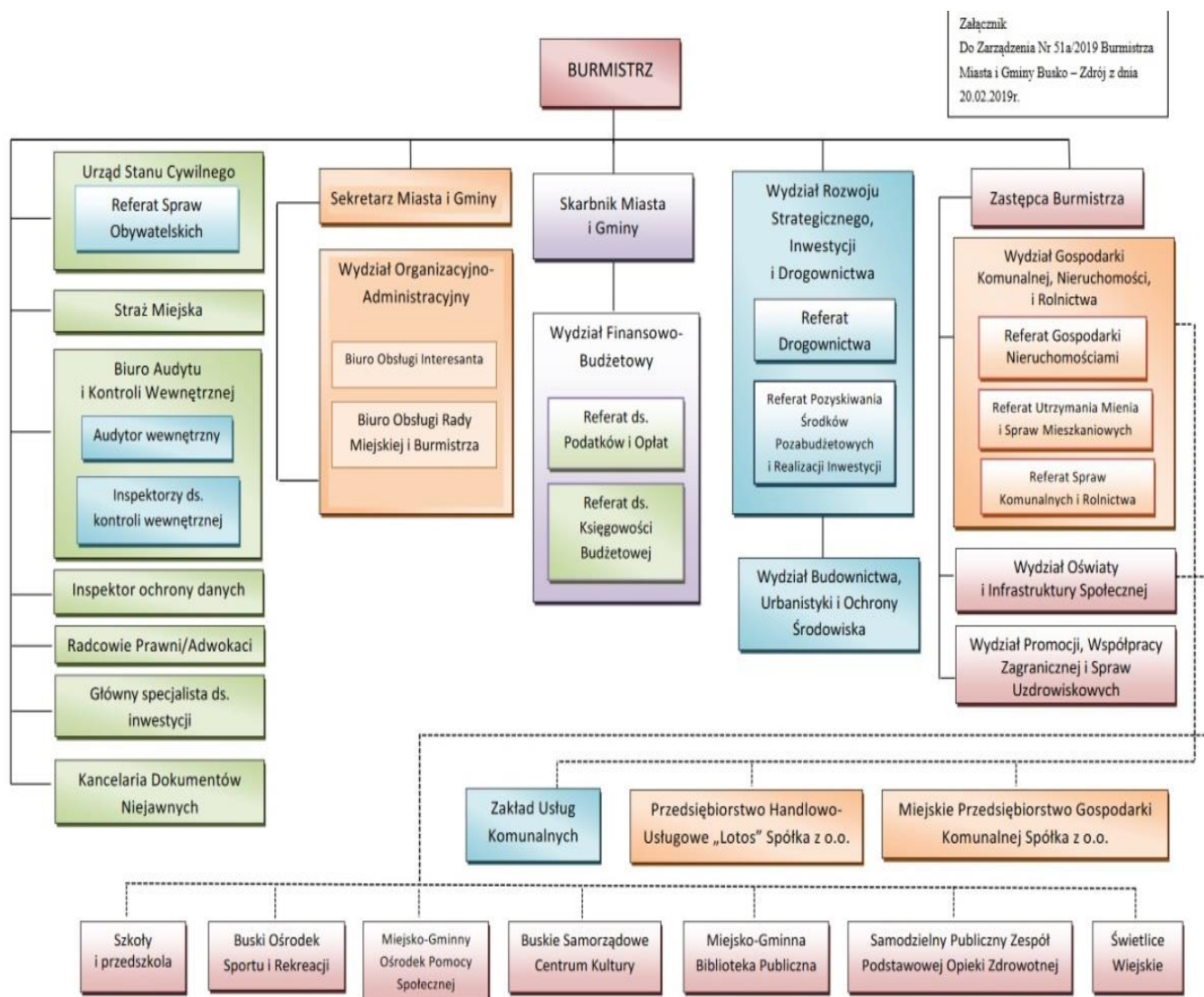
Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Obszar w ha
1.	Baranów	112	558,72
2.	Bilczów	340	444,12
3.	Biniątki	185	194,70
4.	Błoniec	70	114,75
5.	Bronina	472	308,19
6.	Budzyń	139	422,44
7.	Chotelek	333	509,57
8.	Dobrowoda	474	598,96
9.	Elżbiecin	81	281,79
10.	Gadawa	84	356,92
11.	Galów	477	846,94
12.	Janina	404	770,20
13.	Kameduły	171	150,32
14.	Kawczyce	138	171,64
15.	Kończakowice	475	1 118,88
16.	Kostki Duże	282	340,79
17.	Kostki Małe	178	152,44
18.	Kotki	424	926,47
19.	Las Winiarski	153	403,11
20.	Łągiewniki	594	382,47
21.	Mikułowice	1054	746,50
22.	Młyny	525	1 245,89
23.	Nowy Folwark	96	140,58
24.	Nowa Wieś	396	414,83
25.	Oleszki	219	224,77
26.	Olganów	310	395,50
27.	Owczary	789	443,19
28.	Palonki	208	414,55
29.	Pęczelice	113	297,72
30.	Podgaje	265	498,93
31.	Radzanów	334	542,40
32.	Ruczynów	208	274,62
33.	Sieśławice	890	450,15
34.	Skorzów	232	379,55
35.	Skotniki Duże	309	490,90
36.	Skotniki Małe	205	313,94
37.	Słabkowice	241	528,29
38.	Służów	133	455,65
39.	Szaniec	642	1 193,30
40.	Szczaworyż	249	380,88
41.	Wełecz	612	753,67
42.	Widuchowa	672	994,02
43.	Wolica	238	193,02
44.	Zbludowice	1138	308,30
45.	Zbrodzice	170	387,41
46.	Zwierzyniec	127	173,34
47.	Żerniki Górne	314	586,28

1.3. Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne

Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój jest organem wykonawczym gminy i wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu.

W skład Urzędu wchodzi następujące komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy:

Schemat 1. Struktura organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy w Busku – Zdroju

Na koniec 2018 roku w Urzędzie Miasta i Gminy w Busku- Zdroju pracowało 119 osób, w tym 105 pracowników administracyjnych, 9 Straży Miejskiej i 5 osób obsługi. W analizowanym okresie 10 pracowników odeszło z pracy, a w wyniku przeprowadzonych naborów zostało zatrudnionych 8 osób.

Do Urzędu Miasta i Gminy w Busku - Zdroju w 2018 roku wpłynęło 79 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone zgodnie

z przepisami. W omawianym okresie do Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój wpłynęło 5 skarg. We wszystkich ww. sprawach zostały wszczęte postępowania wyjaśniające. Wszystkie skargi zostały załatwione w ustawowym terminie.

W sprawozdawczym roku wpłynęły 3 petycje, które dotyczyły budowy oświetlenia ulicznego i przedłużenia linii kolejowej Kielce – Busko - Zdrój. Petycje zostały rozpatrzone, zamieszczone na stronie internetowej Urzędu, a podmioty wnoszące petycję zostały zawiadomione o sposobie ich załatwienia.

W omawianym okresie Rada Miejska w Busku - Zdroju podjęła 121 uchwał. 98 uchwał zostało przekazanych Burmistrzowi Miasta i Gminy Busko-Zdrój do realizacji. Wszystkie uchwały zostały zrealizowane przez Burmistrza.

Mając na celu ochronę praw i wolności osób, których dane dotyczą w Urzędzie została wdrożona polityka bezpieczeństwa informacji, której celem jest wyznaczenie zasad i wymagań bezpieczeństwa danych osobowych oraz systemów teleinformatycznych służących przetwarzaniu danych osobowych.

W związku z powyższym został powołany Inspektor Ochrony Danych, którego głównym zadaniem jest monitorowanie przestrzegania przez pracowników Urzędu zapisów wynikających z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych osobowych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Inspektor Ochrony Danych został powołany również w jednostkach organizacyjnych gminy.

Wykaz jednostek organizacyjnych Gminy Busko-Zdrój oraz ich formy organizacyjno-prawne:

1. Urząd Miasta i Gminy w Busku - Zdroju -jednostka budżetowa
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju - jednostka budżetowa
3. Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Busku - Zdroju - jednostka budżetowa
4. Zakład Usług Komunalnych w Busku - Zdroju -jednostka budżetowa
5. Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku - Zdroju – instytucja kultury
6. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Busku - Zdroju – instytucja kultury
7. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Stanisława Staszica w Busku - Zdroju - jednostka budżetowa,
8. Zespół Placówek Oświatowych w Szańcu -jednostka budżetowa, w skład którego wchodzi:
  - a) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Olrycha Szanieckiego w Szańcu
  - b) Publiczne Przedszkole im. Jana Olrycha Szanieckiego w Szańcu

9. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zbludowicach - jednostka budżetowa
10. Samorządowe Gimnazjum Nr 1 w Busku - Zdroju - jednostka budżetowa
11. Samorządowe Gimnazjum w Podgajach - jednostka budżetowa
12. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka w Busku - Zdroju z klasami integracyjnymi - jednostka budżetowa
13. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Płk. Aleksandra Krzyżanowskiego „Wilka” w Busku - Zdroju - jednostka budżetowa
14. Zespół Placówek Oświatowych w Dobrowodzie - jednostka budżetowa, w skład którego wchodzi:
  - a) Publiczna Szkoła Podstawowa w Dobrowodzie,
  - b) Publiczne Przedszkole w Dobrowodzie
15. Zespół Placówek Oświatowych w Kołaczkowicach - jednostka budżetowa, w skład którego wchodzi:
  - a) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Kołaczkowicach
  - b) Publiczne Przedszkole w Kołaczkowicach
16. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Siesławicach - jednostka budżetowa
17. Publiczne Przedszkole Nr 2 w Busku - Zdroju - jednostka budżetowa
18. Publiczne Przedszkole Nr 3 w Busku - Zdroju - jednostka budżetowa
19. Szkoła Muzyczna I stopnia im. Krzysztofa Pendereckiego w Busku - Zdroju - jednostka budżetowa
20. Samodzielny Publiczny Zespół Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Busku - Zdroju – jednostka posiadająca osobowość prawną
21. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku - Zdroju - jednoosobowa spółka gminy
22. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Lotos” spółka z o.o. w Busku - Zdroju - jednoosobowa spółka gminy.

1.4. Ludność i dynamika zmian

Na dzień 31 grudnia 2018 roku liczba mieszkańców gminy wynosiła 31 514 osób, w tym: 16 407 kobiet i 15 107 mężczyzn i zmniejszyła się od początku do końca 2018 roku o 217 osób. Tabele poniżej obrazują strukturę ludności w Gminie Busko-Zdrój:

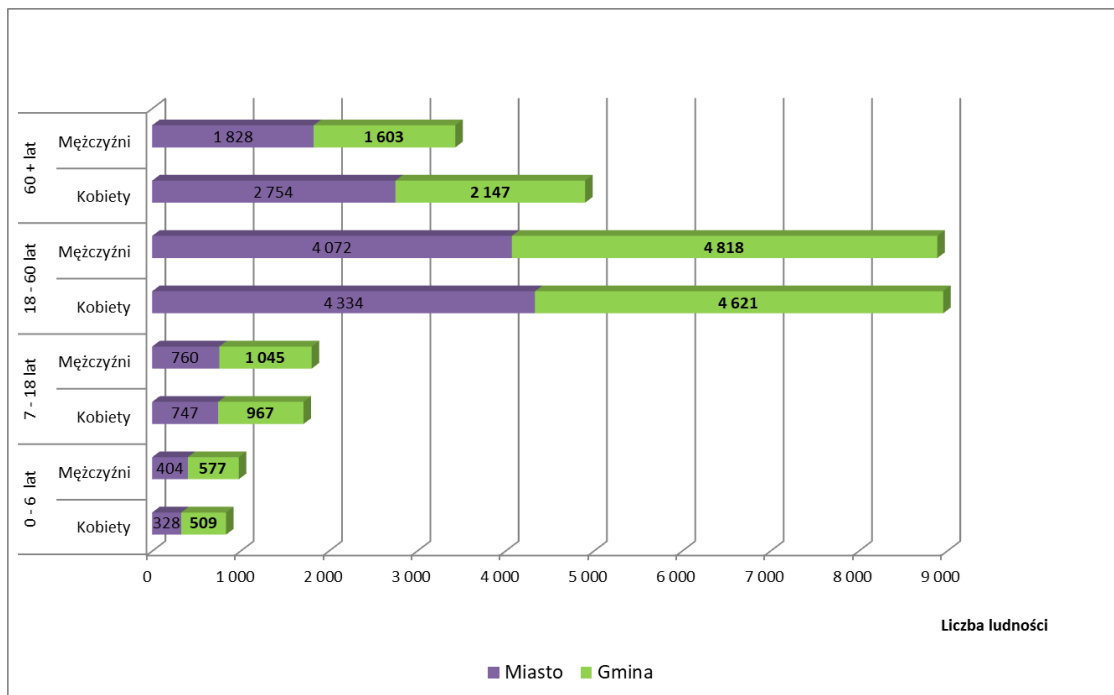
Tabela 2. Ludność wg wieku, płci i wg miejsca zamieszkania

Ludność stan na 31.12.2018	0 - 6 lat		7 - 18 lat		18 - 60 lat		60 + lat		Razem
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	
Miasto	328	404	747	760	4 334	4 072	2 754	1 828	15 227
Gmina	509	577	967	1 045	4 621	4 818	2 147	1 603	16 287
Razem	837	981	1 714	1 805	8 955	8 890	4 901	3 431	31 514

W 2018 roku struktura demograficzna ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym kształtowała się następująco:

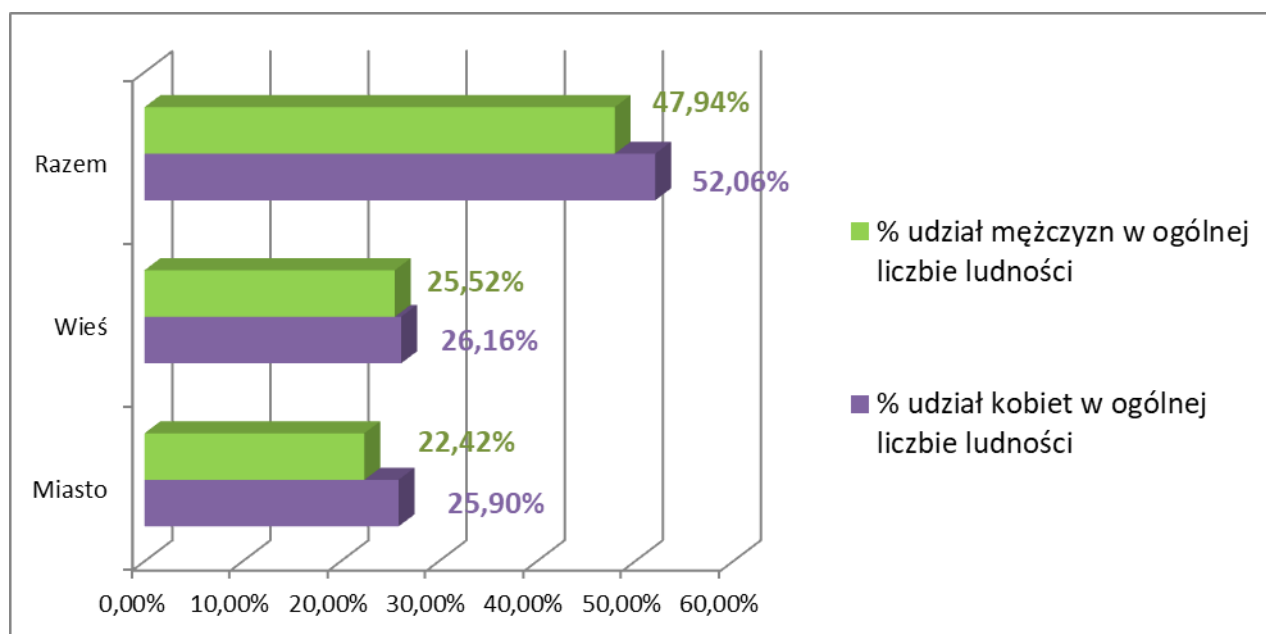
- w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) liczba kobiet wynosiła 2 002, a mężczyzn 2 203,
- w wieku produkcyjnym (15 – 59 lat) liczba kobiet wynosiła 9 231, a mężczyzn w wieku 15-64 wynosiła 10 395,
- w wieku poprodukcyjnym liczba kobiet wynosiła 5 174, a mężczyzn 2 509.

Wykres 1. Ludność wg grup wiekowych w 2018 roku

W 2018 roku największą grupą ludności byli mężczyźni i kobiety w wieku 18 – 60 lat w liczbie 17 845 osób, co stanowiło 56,63% ogółu ludności w danym roku.

Wykres 2. Ludność według płci w 2018 roku

Jak wynika z powyższego wykresu udział kobiet w ogólnej liczbie ludności jest większy niż mężczyzn i wynosił on w 2018 roku 52,06%, przy czym w mieście kobiety stanowiły 25,9%, a mężczyźni 22,42% natomiast na wsi kobiety stanowiły 26,16%, a mężczyźni 25,52%.

Migracje przebiegały w kierunku wsi i związane były z coraz większą ilością budowanych domów jednorodzinnych. Na początku 2018 roku na terenach miejskich zamieszkiwało 15 438 osób, a na terenach wiejskich 16 293. Na koniec 2018 roku dane te przedstawiały się następująco: 15 227 – miasto, natomiast wieś: 16 287.

W 2018 roku urodziło się 242 dzieci, w tym 112 dziewczynek i 130 chłopców, natomiast zmarło 335 osób, w tym: 156 kobiet i 179 mężczyzn.

Najczęstsze przyczyny zgonów to choroby serca i naczyń (62%) oraz nowotwory (33%). Zgonów niemowląt nie odnotowano.

Zadania zlecone gminie w zakresie rejestracji stanu cywilnego, ewidencji ludności i dowodów osobistych oraz działalności gospodarczej realizowane są przez Urząd Stanu Cywilnego, a ich wykonanie monitorowane jest przez Urząd Wojewódzki w Kielcach. W omawianym okresie Gmina Busko - Zdrój znalazła się na piątym miejscu wśród wszystkich gmin Województwa

Świętokrzyskiego i na pierwszym wśród gmin miejsko-wiejskich, co przełożyło się na wysoką dotację z budżetu państwa na realizację zadań zleconych.

I tak w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku w zakresie rejestracji stanu cywilnego zrealizowano 3 300 wniosków i wydano 5 259 odpisów aktu stanu cywilnego. Sporządzono 10 923 akty stanu cywilnego, w tym w ramach bieżącej rejestracji: 1 070, pozostałe 9 853 to akty historyczne wpisane do Systemu Rejestrów Państwowych. Wydanych zostało 31 decyzji o zmianie imienia i nazwiska. Innych czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego wykonano około 5 000.

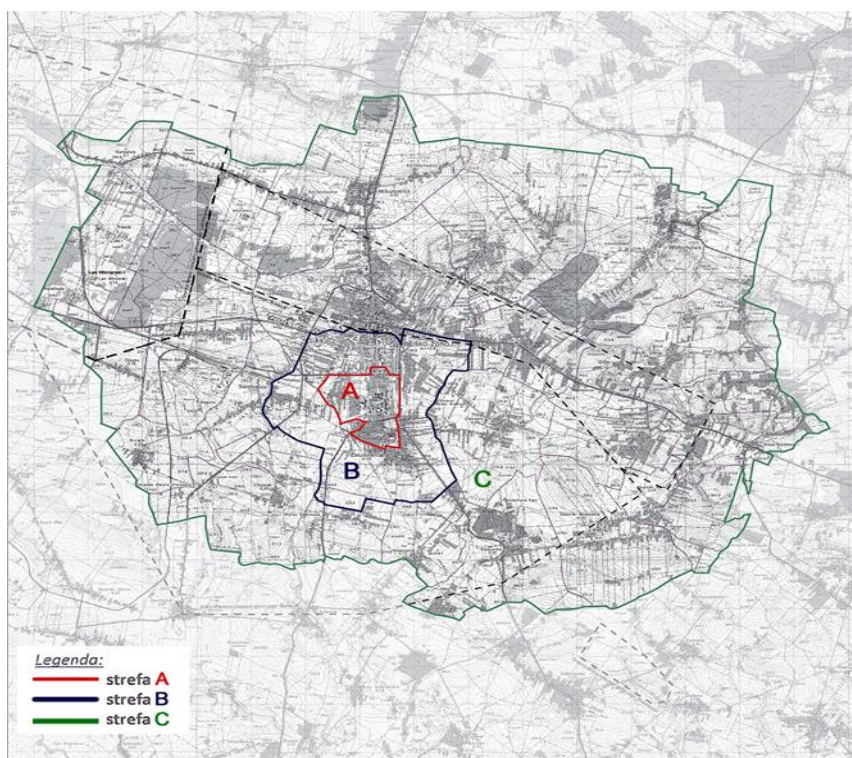
W zakresie ewidencji ludności i dowodów osobistych wydano łącznie 130 decyzji, zameldowano i wymeldowano łącznie 1 378 osób, wydano 3 092 dowody osobiste. Innych czynności, które są realizowane i mają duży wpływ na wysokość dotacji zrealizowano łącznie 2 050.

W zakresie działalności gospodarczej załatwionych zostało około 1 900 spraw, z tego: przesłano 1 564 wnioski do CEIDG w formie dokumentu elektronicznego, wydano 146 decyzji w sprawie zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

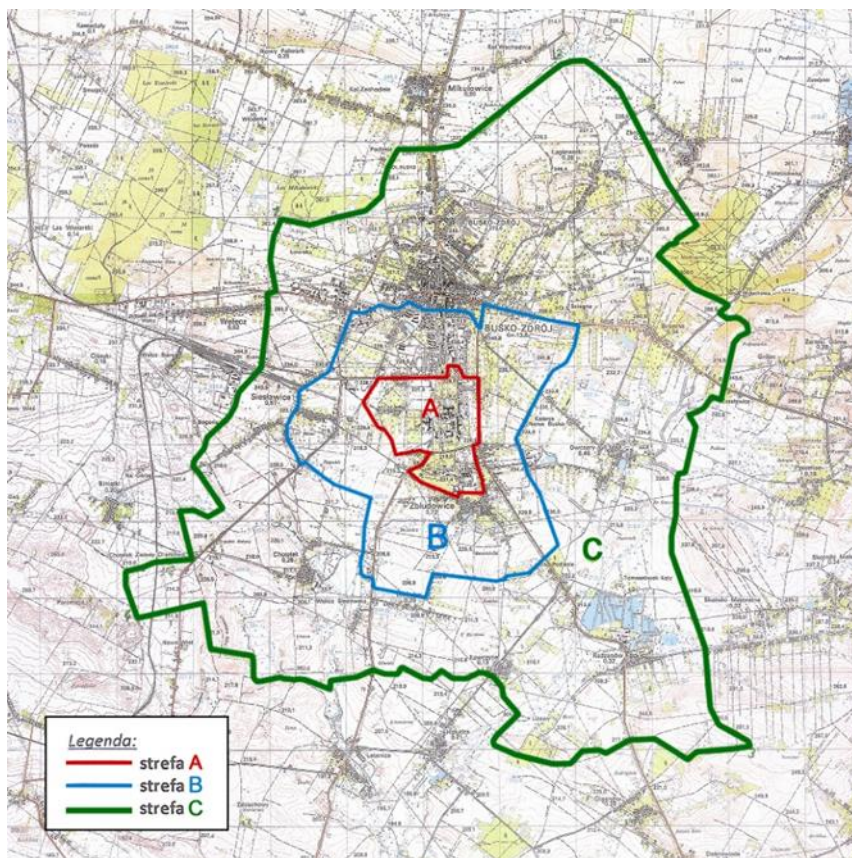
1.5.Podmioty gospodarcze

Działalność gospodarcza skupia się głównie w Mieście Busko-Zdrój, zaś sołectwa stanowią obszary typowo rolnicze. Gospodarka regionu opiera się głównie o małe i średnie przedsiębiorstwa prywatne. W promieniu 50 kilometrów od Buska - Zdroju brak jest większych zakładów przemysłowych, co zdecydowanie wpływa na ekologiczny charakter regionu i sprzyja rozwojowi funkcji uzdrowiskowej. Sektor uzdrowiskowy jest głównym motorem rozwoju gminy. W zakresie spraw uzdrowiskowych burmistrz złożył do Ministerstwa Zdrowia wnioski o zmianę granic stref ochrony uzdrowiskowej w trybie art. 43 ust. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (listopad 2018 r.) Zmiany granic stref uzdrowiskowych można prześledzić na poniższych mapach:

Mapa 2. Strefy uzdrowiskowe w Gminie Busko-Zdrój, stan na 30.09.2018 roku

Mapa 3. Strefy uzdrowiskowe w Gminie Busko-Zdrój, stan na 12.03.2019 roku

2. STAN FINANSÓW GMINY BUSKO-ZDRÓJ

2.1. Wykonanie budżetu Gminy Busko-Zdrój

Wykonanie dochodów Gminy Busko – Zdrój na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosło ogółem 140 224 180,39 zł z czego:

- Dochody własne stanowiły 24,70%
- Subwencje – 17,88%
- Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa – 28,73%
- Dotacja celowa z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego (na wydatki bieżące) – 0,01%
- Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego – 0,01%
- Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych – 0,04%
- Dotacje otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych – 0,01%
- Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych stanowił 20,43%, z czego:
  - dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wyniosły 96,12% udziałów w podatku dochodowym gminy za 2018 r.
  - dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) wyniosły 3,88% udziałów w podatku dochodowym gminy za 2018 r.
- Środki pozyskane ze środków Unii Europejskiej – 8,17%
- Środki pozyskane z innych źródeł – 0,02%

Tabela 3. Struktura dochodów w budżecie Gminy Busko – Zdrój, stan na dzień 31.12.2018 roku

Lp.	Rodzaj dochodów budżetowych	Wykonanie na dzień 31.12.2018 r.	Procentowy udział w dochodach Gminy
1.	Dochody własne	34 638 651,07	24,70%
2.	Subwencje	25 070 494,00	17,88%
3.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa	40 280 289,23	28,73%
4.	Dotacja celowa z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego (na wydatki bieżące)	15 000,00	0,01%
5.	Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	15 000,00	0,01%
6.	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	56 496,58	0,04%
7.	Dotacje otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	11 397,00	0,01%
8.	Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych	28 646 716,45	20,43%
9.	Środki pozyskane ze środków Unii Europejskiej	11 460 190,56	8,17%
10.	Środki pozyskane z innych źródeł	29 945,50	0,02%
Razem		140 224 180,39	100,00%

W 2018 roku budżet po stronie wydatków wykonano w 82,13 % i na plan 179 395 163,63 zł wydatkowano 147 336 705,60 zł, z czego:

- 0,33% przeznaczono na rolnictwo i łowiectwo;
- 0,34% przeznaczono na wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę;
- 11,5% przeznaczono na transport i łączność
- 7,48% przeznaczono na infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną
- 4,89% przeznaczono na gospodarkę mieszkaniową
- 0,01% przeznaczono na działalność usługową
- 6,90% przeznaczono na administrację publiczną

- 0,22% przeznaczono na urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa
- 0,71% przeznaczono na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową
- 29,17% przeznaczono na oświatę i wychowanie
- 0,68% przeznaczono na ochronę zdrowia
- 4,70% przeznaczono na pomoc społeczną
- 1,33% przeznaczono na edukacyjną opiekę wychowawczą
- 19,24% przeznaczono na rodzinę
- 7,40% przeznaczono na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska
- 3,07% przeznaczono na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego
- 1,98% przeznaczono na kulturę fizyczną

Tabela 4. Struktura wydatków w budżecie Gminy Busko – Zdrój, stan na dzień 31.12.2018 roku

Lp.	Rodzaj wydatków budżetowych	Wykonanie na dzień 31.12.2018 r.	Procentowy udział w wydatkach Gminy
1	Rolnictwo i łowiectwo	490 722,47	0,33%
2	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	500 536,10	0,34%
3	Transport i łączność	16 938 479,20	11,50%
4	Turystyka	11 021 519,56	7,48%
5	Gospodarka mieszkaniowa	7 198 459,42	4,89%
6	Działalność usługowa	11 130,00	0,01%
7	Administracja publiczna	10 163 844,02	6,90%
8	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	326 343,46	0,22%
9	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 041 945,87	0,71%
10	Obsługa długu publicznego	68 497,15	0,05%
11	Różne rozliczenia	37,34	0,00%
12	Oświata i wychowanie	42 977 323,70	29,17%
13	Ochrona zdrowia	1 006 914,32	0,68%
14	Pomoc społeczna	6 919 311,39	4,70%
15	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7 178,00	0,00%

16	Edukacyjna opieka wychowawcza	1 957 942,93	1,33%
17	Rodzina	28 349 069,17	19,24%
18	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	10 909 005,84	7,40%
19	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 523 954,71	3,07%
20	Kultura fizyczna	2 924 490,95	1,98%
	Razem	147 336 705,60	100,00%

Wydatki majątkowe w 2018 roku, stanowiły kwotę 36 286 923,26 zł, tj. 24,63 % w stosunku do ogólnych wykonanych wydatków budżetowych.

Tabela poniżej przedstawia środki finansowe otrzymane z budżetu Unii Europejskiej w 2018 roku.

Tabela 5. Środki finansowe otrzymane z budżetu Unii Europejskiej w 2018 roku

Lp.	Dofinansowanie w ramach zadania inwestycyjnego lub bieżącego	Kwota dofinansowania	Uwagi
1	„Rozwój terenów zieleni w mieście Busko – Zdrój”	3 808 235,11	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 - 2020
2	„Rewitalizacja stawu gminnego w Broninie”	292 353,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020
3	„Zaspokajanie potrzeb społecznych poprzez zwiększenie zasobów mieszkań socjalnych”	4 999 574,19	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020
4	Projekt pn. „Busko – Zdrój. Słoneczne miasto”	29 900,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020
5	„Rozwój infrastruktury edukacyjnej w Gminie Busko - Zdrój”	1 775 949,05	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020
6	Projekt pn. „Moje kompetencje kluczem do sukcesu”	104 093,71	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020
7	Projekt pn. „Zwykłe wsparcie dla niezwykłych ludzi”	349 289,02	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020
8	Projekt pn. „Rodzina Wspólna Troska”	100 796,48	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020

Zobowiązania finansowe Gmina Busko – Zdrój realizowała terminowo przy zachowaniu płynności finansowej w przeciągu całego roku. Wykazana w sprawozdaniu Rb-28S kwota zobowiązań w wysokości 4 051.485,64 zł dotyczy w całości zobowiązań niewymagalnych

i składa się m.in. z zakupu energii, z dodatkowych wynagrodzeń rocznych oraz pochodnych od wynagrodzeń, płatnych w 2019 roku.

Wykonanie dochodów bieżących wyniosło 126 565 769,61 zł, a wykonanie wydatków bieżących 111 049 782,34 zł. W związku z tym Gmina Busko – Zdrój w 2018 roku spełniła wymóg art. 242 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

2.2. Wykonanie wydatków inwestycyjnych

W 2018 roku udało się zrealizować zadania inwestycyjne w 28,16 % co stanowiło kwotę 40 718 437,38 zł. Poniżej w tabeli przedstawiono zestawienie wykonania inwestycji w 2018 roku w ramach powierzonych zadań.

Tabela 6. Zestawienie wykonania inwestycji w 2018 roku

Zadanie	Wartość inwestycji	Poniesione wydatki	% wykonania inwestycji w 2018 r	Wkład własny Gminy w 2018 r	Dofinansowanie inwestycji w 2018 r
Infrastruktura drogowa	15 866 719,00	15 866 719,00	100,00%	9 389 397,00	6 477 322,00
Infrastruktura edukacyjna	10 835 389,51	6 458 811,95	59,61%	4 682 862,95	1 775 949,00
Ochrona środowiska	22 610 877,39	8 149 763,30	36,04%	4 341 528,30	3 808 235,00
Sport, turystyka, rekreacja	54 253 718,62	1 954 822,55	3,60%	1 162 469,55	792 353,00
Zaspokajanie potrzeb społecznych	7 100 735,00	4 429 152,07	62,38%	0,00	4 999 574,19
Rozwój społeczno-gospodarczy, fizyczny i przestrzenny	33 717 936,15	3 645 173,11	10,81%	3 645 173,11	0,00
Razem działalność kulturalna	213 995,40	213 995,40	100,00%	213 995,40	0,00
Razem	144 599 371,07	40 718 437,38	28,16%	22 865 004,19	17 853 433,19

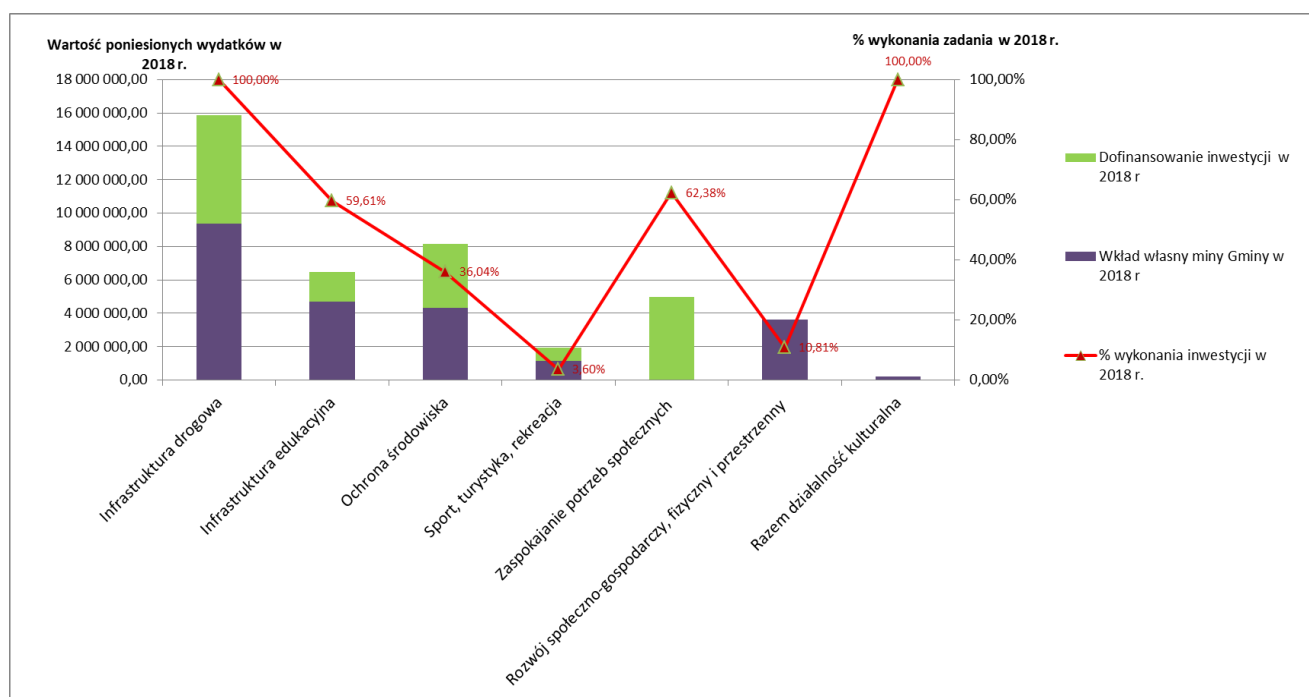
Jak wynika z danych w tabeli powyżej w 2018 roku w ramach zadań dotyczących :

- Infrastruktury drogowej zrealizowano w 100% zaplanowane inwestycje. Poniesione wydatki to kwota 15 866 719 zł, z czego 59,18% to wkład własny Gminy, a 40,82% to dofinansowanie z UE.
- Infrastruktury edukacyjnej zrealizowano w 56,51% zaplanowane inwestycje. Poniesione wydatki to kwota 6 458 811,95 zł, z czego 72,5% to wkład własny Gminy, a 27,5% to dofinansowanie z UE.
- Ochrony środowiska zrealizowano w 36,04% zaplanowane inwestycje. Poniesione wydatki to kwota 8 149 763,30 zł, z czego 53,27% to wkład własny Gminy a 46,73% to dofinansowanie z UE.

- Sportu, turystyki i rekreacji zrealizowano w 3,60% zaplanowane inwestycje. Poniesione wydatki to kwota 1 954 822,55 zł, z czego 59,47% to wkład własny Gminy a 40,53% to dofinansowanie z UE.
- Zaspokajania potrzeb społecznych poprzez zwiększanie zasobów mieszkań socjalnych zrealizowano w 62,38%, z czego całość poniesionych wydatków pochodziła z UE i stanowiła kwotę 4 429 152,07 zł.
- Rozwoju społeczno-gospodarczego, fizycznego i przestrzennego Miasta Busko-Zdrój poprzez działania rewitalizacyjne zrealizowano w 10,81% zaplanowane inwestycje. Poniesione wydatki to kwota 3 645 713,11 zł w całości finansowane z budżetu Gminy.
- Działalności kulturalnej zrealizowano w 100% zaplanowane inwestycje. Poniesione wydatki to kwota 213 955,40 zł co stanowiło w 100% wkład własny Gminy.

Na wykresie poniżej przedstawiono procentowy stan realizacji inwestycji w 2018 roku oraz sposób jego finansowania.

Wykres 3. Procentowe zestawienie wykonania inwestycji w 2018 roku

W celu poprawy infrastruktury drogowej oraz w celu usprawnienia układu komunikacyjnego w Gminie Busko-Zdrój podjęto następujące działania dotyczące inwestycji i remontów drogowych:

- wybudowano nowe odcinki dróg o łącznej długości 1,006 km,

- wyremontowano/przebudowano 9,174 km dróg,
- przebudowano 7 skrzyżowań,
- zamontowano 334 szt. opraw oświetleniowych typu LED, w tym 146 na zrewitalizowanych terenach zielonych,
- wybudowano 2,756 km sieci kanalizacji deszczowej, w tym 0,498 km drenażu drogowego i 0,426 drenażu na terenach zielonych
- wybudowano około 1,0 km ścieżki rowerowej (0,659 km na terenie „Małpiego Gaju”),
- wybudowano parkingi o łącznej powierzchni 3 498,84 m².

Na rozwój infrastruktury drogowej Gmina otrzymała dofinansowanie z budżetu państwa (Program Przebudowy Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej, Promesa Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji) w wysokości 6 477 322 zł.

Ogółem wartość poniesionych wydatków na remonty, inwestycje drogowe, oświetlenie i odwodnienie dróg w 2018 r. wyniosła 15 613 679 zł, w tym kwota z budżetu gminy to 9 136 357zł.

Ponadto w 2018 r. opracowywana była dokumentacja techniczna dla poniższych inwestycji drogowych, w tym oświetlenia i odwodnienia dróg :

- Przebudowa i rozbudowa ulicy Ogrodowej w Busku - Zdroju (zadanie zakończone)
- Budowa dróg gminnych (od drogi krajowej Nr 73 w Broninie do drogi wojewódzkiej Nr 973 w Zbludowicach:
  - Budowa ulicy od DK nr 73 w Broninie do ul. Kard. Stanisława Wyszyńskiego w Busku – Zdroju
  - Rozbudowa ulicy Przemysłowej w Busku-Zdroju
  - Budowa ulicy łączącej ul. Ceglana w Busku-Zdroju z DW nr 973 w Zbludowicach
- Budowa ciągu pieszo-jezdnego łączącego ul. Armii Krajowej z Al. Mickiewicza w Busku -Zdroju
- Przebudowa ul. Bohaterów Warszawy w Busku - Zdroju - mur oporowy (zadanie zakończone)
- Budowa zatoki wraz z zagospodarowaniem działek gminnych w m. Kotki
- Rozbudowa ul. Zielonej i Batalionów Chłopskich w Busku - Zdroju
- Budowa ulicy łączącej ul. Młyńską z ul. Promyk w Busku - Zdroju
- Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Kazimierza Wielkiego w Busku - Zdroju (zadanie zakończone)

- Budowa odwodnienia drogi wewnętrznej na os. Orła Białego w Busku - Zdroju (zadanie zakończone)
- Wymiana oświetlenia ulicznego z linii napowietrznej na kablową przy drodze krajowej Nr 73 na odcinku Bronina – Żerniki Górne(zadanie zakończone)
- Budowa oświetlenia na terenie Gminy Busko-Zdrój w miejscowościach: Mikułowice, Pęczelice, Wełecz, Zwierzyniec, Chotelek, ul. Stawowa w Busku - Zdroju, Las Winiarski, ul. Langiewiczza w Busku - Zdroju, Nowy Folwark, Nowa Wieś, ul. Godłowskiego w Busku - Zdroju, ul. Długosza w Busku - Zdroju, Kotki (zadanie zakończone).

W 2018 roku na wymienione dokumentacje techniczne, dla powyższych inwestycji, poniesiono koszty w wysokości 253 040 zł.

Zadanie zrealizowane w 2018 roku przy udziale środków budżetu państwa w ramach Programu Wieloletniego pn.: „Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019”.

Zdjęcie 1. Budowa ulicy łączącej ul. Kazimierza Wielkiego z ul. Ks. Kardynała St. Wyszyńskiego w Busku – Zdroju przed wykonaniem inwestycji

Zdjęcie 2. Ulica łącząca ul. Kazimierza Wielkiego z ul. Ks. Kardynała St. Wyszyńskiego w Busku – Zdroju po wykonaniu inwestycji

W gminie w 2018 r. prowadzono również następujące zadania inwestycyjne dotyczące rozwoju infrastruktury edukacyjnej:

a) Rozbudowa budynku Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 2 w Busku - Zdroju o sale dydaktyczne oraz budowa boisk sportowych

W wyniku prowadzonej rozbudowy powstanie 8 dodatkowych sal lekcyjnych z pomieszczeniami towarzyszącymi. Budynek zostanie dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością poprzez wykonanie windy osobowej. W ramach projektu obiekt będzie wyposażony w sprzęt dydaktyczny i szkolny. Otoczenie szkoły zostanie zagospodarowane poprzez wykonanie oświetlenia, odwodnienia terenu, wykonania ciągów komunikacyjnych wraz z miejscami postojowymi oraz nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej. Zadanie obejmuje również budowę kompleksu boisk sportowych, w ramach którego wykonano:

- boisko wielofunkcyjne 20x40m z nawierzchnią poliuretanową, boisko do piłki nożnej 22,0x44,0 m z nawierzchnią z trawy syntetycznej,
- bieżnię okólną 3-torową o dł. 150,0 m, bieżnię sprinterską 3-torową do biegu na 60 m, zeskocznię do skoku w dal o nawierzchni poliuretanowej,
- ogrodzenie, oświetlenie, odwodnienie, ciągi piesze.

Zadanie uzyskało dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 w wysokości 2 999 742,21 zł.

Zdjęcie 3. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Busku - Zdroju przed wykonaniem inwestycji

Zdjęcie 4. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Busku - Zdroju po wykonaniu inwestycji

Zdjęcie 5. Boisko Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 2 w Busku - Zdroju po wykonaniu inwestycji***b) Rozbudowa Publicznego Przedszkola Nr 3 w Busku - Zdroju wraz z zagospodarowaniem działki Nr 8-3/62***

Projekt rozbudowy obejmuje umieszczenie w dobudowanej części 3 sal zajęć z zapleczem sanitarnym i magazynowym, sanitariatów, sali do zajęć sportowo-korekcyjnych, archiwum, szatni, windy dla osób niepełnosprawnych. W istniejącej części planuje się wykonać zaplecza sanitarne, szatniowe, wymianę pokrycia dachowego, prace remontowe.

Zagospodarowanie terenu obejmuje rozbudowę istniejącego parkingu, drogę p.poż, zagospodarowanie terenu w utwardzone dojścia, dojazdy, zagospodarowanie w elementy małej architektury, wykonanie placu zabaw, siłowni zewnętrznej, zieleni.

c) Przebudowa infrastruktury sportowej i doposażenie pracowni dydaktycznych w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 w Busku - Zdroju

Przedmiotem projektu jest przebudowa istniejącej infrastruktury sportowej, boiska oraz doposażenie szkoły w celu poprawy warunków kształcenia w placówce. Zadanie obejmuje przebudowę istniejącego boiska na boisko wielofunkcyjne o sztucznej nawierzchni, o wymiarach 30x44,00 m zawierającego boisko do gry w piłkę ręczną/nożną o wymiarach 40x20 m, dwa boiska do koszykówki o wymiarach 15x28 m, boisko do siatkówki o wymiarach 9x18 m, kort tenisowy o wymiarach 10,97x23,77 m, wyposażenie. W ramach zadania planowany jest zakup wyposażenia dydaktycznego do pracowni matematyczno-przyrodniczych.

W 2018 roku złożono wniosek o dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 – projekt otrzymał dofinansowanie w 2019 roku w wysokości 499 700,73 zł. Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2019 - 2020.

Z uwagi na uzdrowiskowy charakter Gmina inwestuje również w ochronę środowiska. W 2018 roku realizowane były następujące działania pro środowiskowe:

a) *Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej*

Celem projektu jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wykonanie prac termomodernizacyjnych. Zadanie dotyczy modernizacji energetycznej 11 gminnych obiektów użyteczności publicznej pełniących ważne funkcje społeczne w obszarach: kultury, edukacji, bezpieczeństwa publicznego (świetlice wiejskie, szkoły oraz strażnice OSP) zlokalizowanych w miejscowościach: Olganów, Busko - Zdrój, Kostki Duże, Słabkowice, Kotki, Widuchowa, Skotniki Małe, Szaniec, Dobrowoda, Baranów. Termomodernizację 10 obiektów zakończono w 2018 roku, w roku 2019 zostanie zakończona termomodernizacja ostatniego obiektu – SP nr 1 w Buksu-Zdroju.

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014 - 2020 w wysokości 1 837 074,35 zł.

Zdjęcie 6. OSP Kotki przed wykonaniem inwestycji

Zdjęcie 7. OSP Kotki po wykonaniu inwestycji***b) Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz w sektorze mieszkaniowym***

Projekt dotyczy głębokiej termomodernizacji energetycznej 10 gminnych budynków użyteczności publicznej (świetlice wiejskie, strażnice OSP oraz budynki z mieszkaniami socjalnymi i/lub komunalnymi) zlokalizowanych w miejscowościach: Bilczów, Zbludowice, Bronina, Młyny, Owczary, Busko - Zdrój, Szczaworyż, Las Winiarski (Kameduły). Realizacja projektu planowana jest na lata 2019-2020.

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 w wysokości 1 889 643,69 zł.

c) Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Busko - Zdrój

W ramach projektu planowana jest budowa mikroinstalacji prosumenckich do wytwarzania energii elektrycznej dla 276 budynków mieszkalnych położonych na obszarze Gminy Busko - Zdrój. Realizacja projektu przewidziana jest na 2019 rok.

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 w wysokości 2 998 665,32 zł.

d) Rozwój terenów zielonych w mieście

Na współczesnym etapie rozwoju miast w kraju i wymagań społeczności lokalnych, zagospodarowanie terenów zielonych, poprawa wizerunku miasta stanowi bardzo poważne

wyzwanie. Gmina Busko - Zdrój, jako gmina uzdrowiskowa, stara się sprostać oczekiwaniom swoich mieszkańców. Celem projektu jest zahamowanie spadku powierzchni terenów zielonych na terenie miasta poprzez zagospodarowanie zielenią terenów zdegradowanych i zniszczonych działalnością człowieka.

Obszar objęty projektem obejmuje zagospodarowanie miejsc znajdujących się na terenie miasta Busko - Zdrój, tj.: tzw. park „Małpi Gaj”, park za sanatorium „Rafał” oraz reprezentacyjne skwery znajdujące się w różnych częściach miasta.

W zakres projektu wchodzi:

Zadanie I . Przedsięwzięcie obejmuje tereny zielone znajdujące się na obszarze miasta, tj.: park „Małpi Gaj”, teren pomiędzy ulicą Starkiewicza a sanatorium „Rafał” oraz reprezentacyjne skwery znajdujące się w różnych częściach miasta.

Zadanie II. Zakres rzeczowy zadania obejmuje urządzenie i zagospodarowanie zielenią oraz małą architekturą 18 skwerów, jak również utworzenie jednolitego systemu oznakowania obszaru rewitalizacji, wykorzystującego symbolikę herbu Gminy. Inwestycja obejmuje tereny zielone o powierzchni 12,9 ha. W ramach projektu wykonano nasadzenia wielogatunkowej roślinności wysokiej i niskiej.

Zadanie uzyskało dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w wysokości 4 494 314,37 zł.

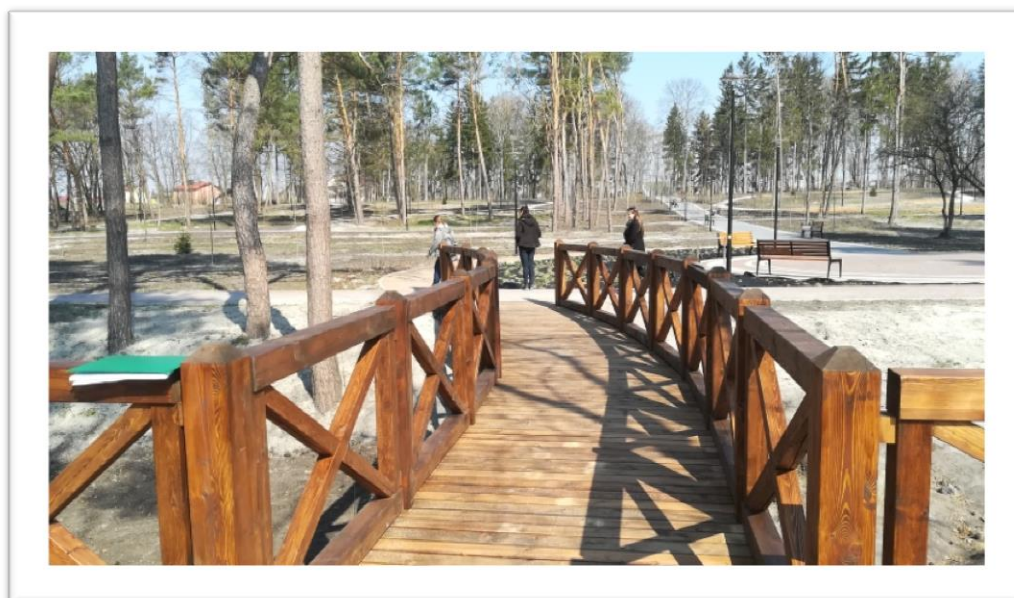
Zdjęcie 8. Zagospodarowanie terenów zielenią w Busku – Zdroju

Zdjęcie 9. „Małpi Gaj” przed wykonaniem inwestycji

Zdjęcie 10. „Małpi Gaj” po wykonaniu inwestycji

e) Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo poprzez utworzenie edukacyjnej ścieżki rowerowej łączącej gminy uzdrowiskowe Busko-Zdrój i Solec-Zdrój

Przedmiot projektu dotyczy ochrony bioróżnorodności oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo poprzez utworzenie edukacyjnej i bezpiecznej ścieżki rowerowej łączącej gminy uzdrowiskowe Busko-Zdrój i Solec –Zdrój.

Projekt dotyczy utworzenia edukacyjnej, bezpiecznej ścieżki rowerowej o dł. 18,5 km, łączącej gminy Busko - Zdrój i Solec - Zdrój.

Ścieżka rowerowa na terenie Gminy Busko - Zdrój - długość ok. 11,4 km.

Ścieżka rowerowa na terenie Gminy Solec - Zdrój - długość ok. 7,1 km.

Zadanie jest w fazie przygotowania dokumentacyjnego. Uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 w łącznej wysokości 4 269 804,49 zł, w tym Gmina Busko-Zdrój 2 458 159,15 zł.

f) Poprawa jakości powietrza w uzdrowisku Busko-Zdrój poprzez działania w obszarze mobilności miejskiej

Przedmiotem projektu jest utworzenie spójnego systemu sieci dróg rowerowych, co przyczyni się do ograniczenia emisji pyłów i substancji szkodliwych do atmosfery. Projekt obejmuje utworzenie spójnego systemu ścieżek rowerowych o długości ok. 12,0 km. Zakres został podzielony na 5 zadań:

Zadanie 1. Budowa ścieżki rowerowej/ciągu pieszo-rowerowego w ulicach: Starkiewicza, 1-go Maja i Rehabilitacyjnej w Busku - Zdroju oraz w ciągu drogi wojewódzkiej nr 973 łączącej ul. Starkiewicza w Busku - Zdroju z ul. Rehabilitacyjną w Zbludowicach

Zadanie 2. Budowa ścieżki rowerowej/ciągu pieszo-rowerowego w ulicach: Rokosza, Waryńskiego, Kusocińskiego, Lipowej, Parkowej oraz w rejonie os. Piłsudskiego

Zadanie 3. Budowa ścieżki rowerowej w pasie drogi gminnej w obrębie ulic Wrzosowej, Zachodniej i ul. Bohaterów Warszawy w Busku - Zdroju;

Zadanie 4. Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ulicach: Grotta, Partyzantów, Bohaterów Warszawy i Langiewicza;

Zadanie 5. Budowa ścieżki rowerowej w ulicy Parkowej, Bohaterów Warszawy oraz w rejonie ul. Kusocińskiego i os. Piłsudskiego w Busku Zdroju.

Zadanie jest w fazie przygotowania dokumentacyjnego. Zadanie planowane jest do dofinansowania ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020.

W 2018 r. prowadzone były następujące zadania inwestycyjne mające na celu rozwój turystyki i rekreacji:

a) *Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie*

Przedmiotowy projekt dotyczy zachowania, ochrony i zabezpieczenia Zespołu Uzdrawiskowego. Realizacja projektu pozwoli w sposób kompleksowy uporządkować i zabezpieczyć cenny obiekt dziedzictwa kulturowego regionu.

W ramach projektu przebudowane zostaną istniejące ciągi komunikacyjne poprzez wymianę nawierzchni, wykonane zostaną nowe ciągi pieszo-jezdne, ścieżki rowerowe oraz alejki do ruchu pieszego, które poprawią dojścia do zabytków.

Uporządkowana zostanie istniejąca zieleń oraz nasadzona nowa. Planowane jest wykonanie kanalizacji deszczowej. Zamontowane zostaną elementy małej architektury m.in. ławki oraz kosze na śmieci. Zmodernizowane będzie oświetlenie parkowe, co umożliwi lepsze doświetlenie terenu. Gruntowną renowację przejdą również fontanny. Renowacji zostanie poddany strumień „Ciek od Buska”. Zadanie jest przygotowane dokumentacyjnie, realizacja przewidziana jest na lata 2019-2020.

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 w wysokości 13 446 633,22 zł.

b) *Wzrost gospodarczy uzdrowiska poprzez rozwój potencjału endogenicznego i zwiększenie dostępu do zasobów naturalnych*

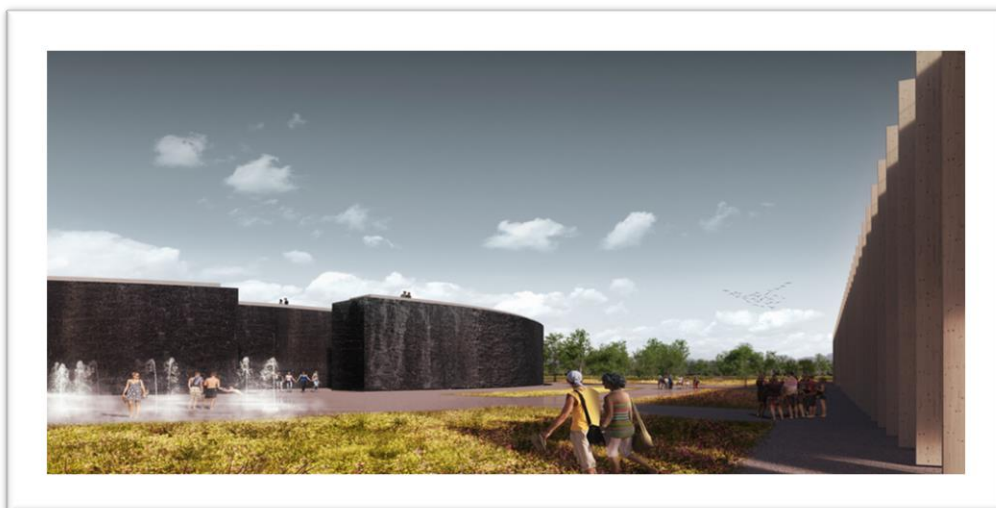
Przedmiotem projektu jest utworzenie Rodzinnego Parku Zdrowia, utworzenie atrakcji turystycznej, wykorzystującej potencjał endogeniczny obszaru.

W ramach zadanie wybudowany zostanie Kompleks Urządzeń Uzdrawiskowych w Zieleni Parkowej (tężnia, pijalnia uzdrawiskowa, oranżeria, fontanna) w Busku - Zdroju. Poprawiony zostanie dostęp do zabytków poprzez poszerzenie istniejącego mostka dla pieszych łączącego zabytkowy Park Zdrojowy z Nowym Parkiem. W Nowym Parku usytuowane zostaną interaktywne urządzenia edukacyjne, których zadaniem będzie uczyć, bawić oraz przyswajając wiedzę o prawach natury – edukacja prozdrowotnie i rekreacyjnie o wodzie. Powyższe zadania przewidziane są do realizacji na lata 2019 - 2021.

Oferta rekreacyjna została wzbogacona poprzez zamontowanie w 2018 roku w Małpim Gaju elementów siłowni zewnętrznej. Powstały kompleks będzie stanowił uzupełnienie istniejącego zagospodarowania terenu parku, dopełniając i uatrakcyjniając tym samym centralną część uzdrowiska. Powstałe obiekty uzdrawiskowe będą służyły wzbogacaniu oferty dla kuracjuszy i mieszkańców miasta, a także staną się celem turystyki pobytowej i okazjonalnej.

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 w wysokości 7 359 810,00 zł.

Zdjęcie 11. Wizualizacja tężni

c) Utworzenie nowego produktu turystycznego (turystyka sportowa) w celu pobudzenia rozwoju gospodarczego-etap I

W ramach I etapu zostanie wykonana przebudowa istniejących 3 boisk o nawierzchni z naturalnej trawy, budowa boiska pomocniczego w południowo-wschodnim narożniku kompleksu ze sztuczną murawą, remont istniejącego budynku zaplecza, rozbudowa istniejących kortów tenisowych, budowa boiska wielofunkcyjnego o sztucznej nawierzchni, budowa boiska do squasha o nawierzchni sztucznej. Zadanie jest w trakcie realizacji. Przewidywany termin zakończenia to 2019 rok. Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki w Warszawie w wysokości 2 000 000,00 zł.

Zdjęcie 12. Wizualizacja przebudowy stadionu w Busku - Zdroju***d) Utworzenie nowego produktu turystycznego (turystyka sportowa) w celu pobudzenia rozwoju gospodarczego – etap II***

II etap przebudowy stadionu sportowego obejmuje przebudowę płyty głównej boiska sportowego treningowego, polegającej na wykonaniu odwodnienia płyty boiska (drenaż) oraz instalacji zraszaczy, wykonanie przebudowy oświetlenia płyty głównej boiska, montaż tablicy wyników oraz wykonanie instalacji nagłośnienia, dla potrzeb prowadzenia spotkań sportowych, wykonanie nowego budynku szatniowo - administracyjnego z zadaszoną trybuną po stronie wschodniej głównej płyty boiska. Zadanie jest przygotowane dokumentacyjnie. Przewidywany termin realizacji – lata 2019 - 2020.

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki w Warszawie w wysokości 2 411 800,00 zł.

Zdjęcie 13. Wizualizacja przebudowy stadionu w Busku Zdroju – budynek szatniowo - administracyjny

e) Rewitalizacja stawu gminnego w Broninie

Zakres projektu obejmował montaż elementów małej architektury w postaci ławek ogrodowych, stolików, pniaków do siedzenia, miejsc do grillowania. Wykonane zostały ścieżki rekreacyjne, miejsca parkingowe, oświetlenie typu LED, przyłącze wodociągowe oraz nowe nasadzenia. Teren wokół został odwodniony.

Zdjęcie 14. Rewitalizacja stawu gminnego w Broninie – ścieżka rekreacyjna**Zdjęcie 15. Rewitalizacja stawu gminnego w Broninie – montaż małej architektury**

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach wdrażania lokalnych strategii rozwoju w wysokości 292 353,00 zł.

W ubiegłym roku kontynuowane było zadanie pn. „Zaspokajanie potrzeb społecznych poprzez zwiększenie zasobów mieszkań socjalnych”. W wyniku przebudowy istniejącego budynku wielorodzinnego powstanie 66 lokali socjalnych o łącznej pow. 2282,21 m², dla ok. 236 osób, w tym dla osób z niepełnosprawnością, wyposażone w sprzęt spełniający standardy mieszkań socjalnych. Zadanie jest w trakcie realizacji – przewidywany termin zakończenia – 2019 rok.

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 w wysokości 6 035 624,75 zł.

Zdjęcie 16. Budynek socjalny przed wykonaniem inwestycji

Zdjęcie 17. Wizualizacja budynku socjalnego po wykonaniu inwestycji

Rewitalizacja miasta przez Gminę została zaplanowana poprzez wdrożenie projektu pn. „Rozwój społeczno-gospodarczy, fizyczny i przestrzenny Miasta Busko - Zdrój poprzez działania rewitalizacyjne”, który zakłada realizację 12 zadań obejmujących różne obszary działania.

W 2018 roku zakończono budowę łączników między ul. Prof. J. W. Grotta, a ul. 1-go Maja w Busku - Zdroju, zakupiono pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów, w które wyposażony zostanie zrewitalizowany obszar. Opracowano projekty techniczne i uzyskano stosowne pozwolenia dotyczące poniższych przedsięwzięć:

- montaż spójnego systemu monitoringu na obszarze rewitalizacji
- zagospodarowanie terenów zielonych między os. T. Kościuszki, a os. K. Pułaskiego wraz z doposażeniem istniejących terenów rekreacyjnych
- zagospodarowania terenów po zamkniętych odwiertach
- uzyskano zgodę Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora zabytków w Kielcach na ustawienie tymczasowych stoisk targowych pod sprzedaż produktów regionalnych na ul. Spacerowej.

Rozpoczęto realizację następujących zadań:

- *Zagospodarowanie terenu między ul. dr Sz. Starkiewicza i Sanatorium „Rafał” wraz al. Topolową oraz parku tzw. „Małpi Gaj”,*
- *Przebudowa ul. Gen. F. Rzewuskiego, budowa ciągu pieszo-jezdnego pomiędzy ul. Rzewuskiego a ul. J. Rokosza oraz przebudowa alei Topolowej etap II.*

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 w wysokości 19 099 590,61 zł.

W ramach rozwoju działalności kulturalnej w 2018 roku opracowano kompletną dokumentację projektową oraz uzyskano pozwolenie na budowę dla następujących zadań z zakresu kultury:

- a) ***Zdrój Kultury – poprawa świadczenia usług kulturalnych poprzez rozbudowę Buskiego Samorządowego Centrum Kultury w Busku - Zdroju***

Uzyskano decyzję zmieniającą pozwolenie na budowę w związku ze zmianą w zagospodarowaniu terenu oraz zmianami w projekcie budowlanym.

Zadanie obejmuje swym zakresem przebudowę sali widowiskowo-kinowej na salę o funkcji koncertowo - widowiskowej z dostosowaniem akustyki, wykonanie odrębnej, profesjonalnej sali kinowej na ok. 200 miejsc, wykonanie dodatkowych pomieszczeń do obsługi działalności

kulturalnej, wykonanie klimatyzacji, oświetlenia, dźwigu do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.

b) Budowa świetlicy w miejscowości Kolaczkowice

Projekt przewiduje budowę pomieszczenia garażowego na potrzeby remizy strażackiej, salę świetlicową, zaplecze kuchenne dla potrzeb Koła Gospodyń Wiejskich, niezbędne pomieszczenia towarzyszące tj. toalety, magazyn, kotłownię itp. Projekt zagospodarowania terenu obejmuje wykonanie zjazdu z działki, dojść i dojazdu do parkingu oraz ogrodzenia. Gmina posiada dokumentację projektową oraz pozwolenie na budowę. Rozpoczęcie realizacji zadania nastąpi w 2019 roku.

c) Budowa świetlicy w miejscowości Skorzów

Projekt zakłada budowę sali świetlicowej, zaplecza kuchennego dla potrzeb Koła Gospodyń Wiejskich, niezbędnych pomieszczeń towarzyszących tj. toalety, magazynu, kotłowni itp. Projekt zagospodarowania terenu obejmuje wykonanie zjazdu z działki, dojść i dojazdu do parkingu oraz ogrodzenia. Gmina posiada dokumentację projektową oraz pozwolenie na budowę.

d) Budowa świetlicy w miejscowości Elźbiecin

Projekt obejmował budowę sali świetlicowej, zaplecza kuchennego dla potrzeb Koła Gospodyń Wiejskich, niezbędnych pomieszczeń towarzyszących tj. toalety, magazynu, kotłowni itp. Zagospodarowania terenu dotyczy wykonania zjazdu z działki, dojść i dojazdu do parkingu oraz ogrodzenia. Gmina posiada dokumentację projektową oraz pozwolenie na budowę. Ogółem wydatki związane z realizacją powyższych projektów poniesione w 2018 roku 213 975 zł.

2.3. Wieloletnia prognoza finansowa

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Busko – Zdrój jest dokumentem zapewniającym wieloletnią perspektywę prognozowania finansowego, która została uchwalona przez Radę Miejską w dniu 28.12.2017 r. Uchwałą nr. XXXVI/490/2017 z późn zm. Wieloletnia prognoza finansowa gminy opracowana została na lata 2018 - 2040. Przy opracowaniu prognozy wzięto pod uwagę prognozowanie w zakresie realizacji dochodów z podziałem na dochody bieżące i majątkowe, w tym ze sprzedaży majątku. Prognozując dochody zaplanowano ich wielkość w realnym zakresie i ich realizację zakładając ich wzrost w poszczególnych latach o wskaźnik 2 %, co ma odniesienie do poziomu planowanych dochodów i wydatków budżetowych. Przy tworzeniu wieloletniej prognozy finansowej

wykorzystane zostały umowy kredytowe oraz harmonogramy ich spłat. Wpływy ze sprzedaży majątku zostały zaplanowane na niższym poziomie niż w latach poprzednich. Gmina w zakresie pozyskiwania dochodów ze sprzedaży majątku ma obecnie ograniczone możliwości. Proponowana wieloletnia prognoza finansowa przedstawia się następująco:

1) dochody i wydatki bieżące budżetu Gminy Busko –Zdrój, w tym:

- na obsługę długu,
- z tytułu gwarancji i poręczeń,
- na planowane i realizowane przedsięwzięcia wieloletnie,
- na wynagrodzenia i składki od nich naliczane,
- związane z funkcjonowaniem organów gminy,

2) dochody majątkowe, w tym dochody ze sprzedaży majątku oraz wydatki majątkowe;

3) wynik budżetu,

4) przeznaczenie nadwyżki lub sposób sfinansowania deficytu,

5) przychody i rozchody budżetu gminy,

6) kwotę długu gminy, w tym relację, o której mowa w art. 243 oraz sposób sfinansowania długu.

Stan zadłużenia Gminy Busko - Zdrój (bez udzielonych poręczeń) na dzień 31.12.2018 roku wynosi 2.800.000,00 zł, tj. 1,96 % w stosunku do wykonanych dochodów budżetowych w 2018 roku.

W 2018 roku Gmina Busko–Zdrój nie zaciągała długoterminowych i krótkoterminowych kredytów i pożyczek.

W 2018 roku nastąpiły spłaty raty zaciągniętego kredytu w wysokości 600.000,00 zł.

Na koniec 2018 roku pozostało do spłaty 2.800.000,00 zł.

Gmina Busko – Zdrój na dzień 31.12.2018 roku nie posiadała zobowiązań z tytułu zaciągniętych pożyczek.

Gmina Busko – Zdrój na koniec 2018 roku nie posiadała zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

Wydatki budżetowe na obsługę długu publicznego plan 170.500,00 zł, wykonanie 68.497,15 zł (40,17 % w stosunku do założonego planu).

Zgodnie z paragrafem 19 Uchwały Nr XXXVI/491/2017 Rady Miejskiej w Busku – Zdroju z dnia 28.12.2017 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Busko – Zdrój na 2018 rok

określono maksymalną wysokość pożyczek udzielanych przez Burmistrza Miasta i Gminy Busko – Zdrój na okres nie przekraczający roku budżetowego do kwoty 300.000,00 zł. W 2018 roku były udzielane pożyczki krótkoterminowe przez Burmistrza Miasta i Gminy Busko – Zdrój dla Stowarzyszeń do kwoty nie przekraczającej 300.000,00 zł. Na koniec 2018 roku Gmina Busko – Zdrój nie posiadała należności z tytułu udzielonych pożyczek.

2.4. Realizacja budżetu obywatelskiego

Budżet obywatelski to środki pieniężne wydzielone w ramach budżetu gminy Busko - Zdrój, przeznaczone na realizację zadań wybranych przez mieszkańców gminy. Budżet obywatelski realizowany jest w gminie Busko-Zdrój już od 2014 roku i cieszy się dużym zainteresowaniem. W 2018 roku budżet obywatelski wydatkowany został na realizację poniższych zadań:

- Zagospodarowanie centrum Szańca obok Wiejskiego Domu Kultury i Kościoła”, wartość zadania 95 842,76 zł.
  - Budowa sceny letniej w Siesławicach, wartość zadania 119 611,00 zł (20 tys. z Funduszu Sołeckiego),
  - Budowa placu zabaw wraz z elementami ścieżki zdrowia na os. Marszałka Józefa Piłsudskiego, wartość zadania 99 367,00 zł.,
  - Remont świetlicy wiejskiej w Kostkach Dużych, wartość zadania 95 324,00 zł.,
  - Remont terenu przy budynku świetlicy wiejskiej w Widuchowej, wartość zadania 99 126,00zł
- Razem wydatki: 489 270,76 zł.

W 2018 roku w ramach budżetu obywatelskiego na 2019 rok zgłoszono 9 projektów. Łącznie zostało oddanych 3 143 głosów, w tym: 216 drogą tradycyjną i 2 927 drogą elektroniczną. Głosów ważnych było 2 657, głosów nieważnych 486. Do realizacji zakwalifikowano nw. projekty:

- Remont przebudowa wnętrza świetlicy wiejskiej w Welczu i utwardzenie placu przy tej świetlicy – 883 głosy.
- Doposażenie obiektów użyteczności publicznej w miejscowościach: Galów, Kameduły, Zwierzyniec, Szaniec – 388 głosów.
- Zagospodarowanie terenu przy Społecznej Szkole Podstawowej w Słabkowicach – 364 głosy.
- Rozbudowa i doposażenie placu zabaw oraz budowa siłowni zewnętrznej w Ruczynowie – 285 głosów.

2.5. Realizacja Funduszu Sołeckiego

Zgodnie z Uchwałą Nr XXXVII/484/2014 Rady Miejskiej w Busku – Zdroju z dnia 27 marca 2014 roku, w budżecie gminy na 2018 rok były wyodrębnione środki stanowiące fundusz sołecki. W 2018 roku wydatki w ramach funduszu sołeckiego wyniosły 804 612,72 zł.

Wydatki związane z realizacją Funduszu Sołeckiego przedstawiają się następująco:

Tabela 7. Wykaz inwestycji z Funduszu Sołeckiego

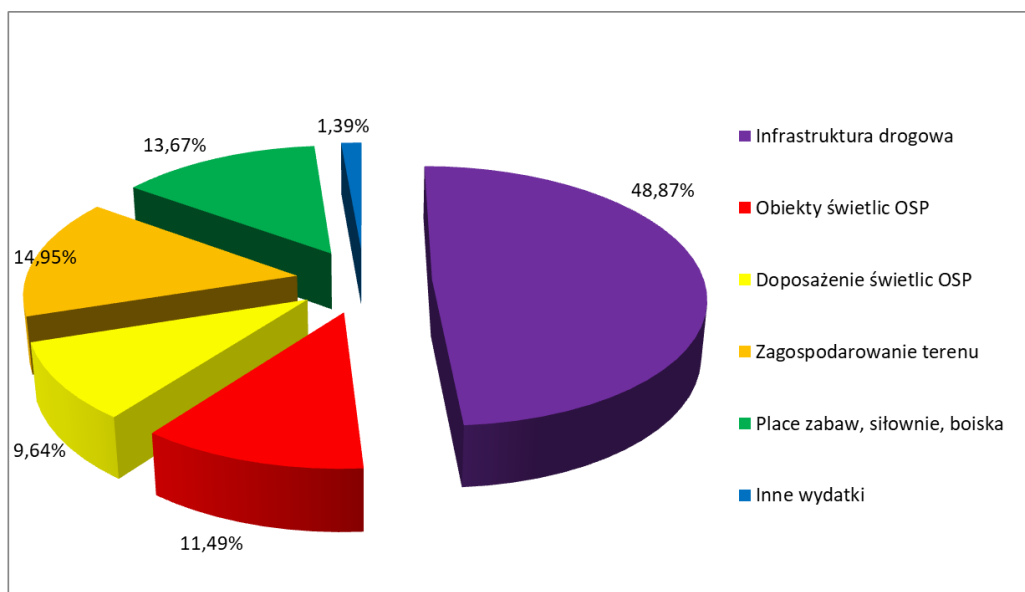
Nazwa inwestycji	Kwota przeznaczona na inwestycje ze środków Funduszu Sołeckiego w 2018 roku	Procent wykorzystania środków z Funduszu Sołeckiego
Infrastruktura drogowa	393 233,58 zł	48,87%
Obiekty świetlic OSP	92 422,39 zł	11,49%
Doposażenie świetlic OSP	77 527,18 zł	9,64%
Zagospodarowanie terenu	120 293,13 zł	14,95%
Place zabaw, siłownie, boiska	109 955,58 zł	13,67%
Inne wydatki	11 180,86 zł	1,39%
Razem wydatki	804 612,72 zł	100,00%

W 2018 roku środki z Funduszu Sołeckiego wykorzystano na następujące inwestycje:

- Infrastrukturę drogową w kwocie 393 233,58 zł, co stanowiło 48,87% środków Funduszu Sołeckiego
- Obiekty świetlic OSP w kwocie 92 422,39 zł, co stanowiło 11,49% środków Funduszu Sołeckiego
- Doposażenie świetlic OSP w kwocie 77 527,18, co stanowiło 9,64% środków Funduszu Sołeckiego
- Zagospodarowanie terenu w kwocie 120 293,13 zł, co stanowiło 14,95% środków Funduszu Sołeckiego

- Place zabaw, siłownie i boiska w kwocie 109 955,58 zł, co stanowiło 13,67% środków Funduszu Sołeckiego
- Inne wydatki w kwocie 11 180,86 zł, co stanowiło 1,39% środków Funduszu Sołeckiego.

Wykres 4. Procentowe wykorzystanie środków na inwestycje z Funduszu Sołeckiego

3. INFORMACJE O SPÓŁKACH PRAWA HANDLOWEGO I ZWIĄZKACH KOMUNALNYCH

Na koniec 2018 roku Gmina Busko-Zdrój była wyłącznym udziałowcem dwóch spółek prawa handlowego tj.: Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Busku - Zdroju i Przedsiębiorstwa Handlowo-Uslugowego „Lotos” Spółka z o.o. w Busku -Zdroju oraz członkiem Komunalnego Związku Ciepłownictwa „Ponidzie” w Busku - Zdroju:

a) Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Busku - Zdroju.

Podstawowym zadaniem spółki jest świadczenie usług komunalnych na rzecz mieszkańców miasta i gminy Busko-Zdrój poprzez bieżące i nieprzerwane zaspokajanie potrzeb w zakresie: poboru, uzdatniania i dostarczania wody, odprowadzania i oczyszczania ścieków, budowania i eksploatacji sieci wodno-kanalizacyjnych, zbierania odpadów innych niż niebezpieczne wraz z ich obróbką, usuwaniem oraz odzyskiem surowców z materiałów posegregowanych,

rekułtywacji i pozostałej działalności usługowej związanej z gospodarką odpadami, zarządzania (na zlecenie) nieruchomościami. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 40 976 500,00 zł i dzieli się na 81 953 udziałów po 500,00 zł każdy. Na dzień 31 grudnia 2018 roku spółka dysponowała prawem użytkowania wieczystego nieruchomości o wartości 2 647 847,00 zł, a także prawem własności o wartości 455 850,00 zł. MPGK Sp. z o.o. w Busku - Zdroju w ramach świadczenia usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę dostarczała wodę mieszkańcom wszystkich 47 sołectw oraz miastu. Dostawa wody odbywała się z ujęć: „Szczaworyż”, „Zrecze”, „Zwierzyniec”, „Widuchowa - Chrusty”. W 2018 roku w ramach inwestycji własnych zostało wybudowanych i wyremontowanych 7 293 mb sieci wodociągowej oraz 538 mb sieci kanalizacyjnej, a prywatni inwestorzy przekazali na rzecz spółki prawo własności 215 mb sieci wodociągowej. W 2018 roku wybudowano łącznie 1 090,4 mb przyłączy wodociągowych oraz 197 mb przyłączy kanalizacyjnych, wyremontowano 55 mb przyłączy wodociągowych i 18 mb przyłączy kanalizacyjnych.

b) Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Lotos” Spółka z o.o. w Busku - Zdroju.

Przedmiotem działalności Spółki jest wynajem lokali użytkowych. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 620 000 zł i dzieli się na 6 200 równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy. W 2018 roku Spółka wynajmowała 830 m² powierzchni handlowej innym podmiotom, głównie osobom fizycznym, z przeznaczeniem na działalność handlową oraz wynajmowała w niewielkim stopniu powierzchnię magazynową. Przychody z tego tytułu wynosiły w 2018 roku 615 229,84 zł i stanowiły główne źródło dochodów z działalności Spółki. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość netto aktywów trwałych i obrotowych spółki wyniosła 1 438 767,50 zł, w tym wartość netto aktywów trwałych 607 754,19 zł i obrotowych 831 013,31 zł.

c) Komunalny Związek Ciepłownictwa „Ponidzie” w Busku – Zdroju.

KZC „Ponidzie” zarządza źródłami ciepła i siecią ciepłowniczą dostarczającą ciepło i ciepłą wodę do odbiorców na terenie Buska-Zdroju i Kazimierzy Wielkiej. Głównymi zadaniami Związku są:

- Eksploatacja urządzeń ciepłowniczych gwarantująca dostawę ciepła dla odbiorców w odpowiedniej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem
- Prowadzenie działalności inwestycyjnej w zakresie posiadanego majątku trwałego w celu utrzymania dostaw ciepła na odpowiednim poziomie technicznym,
- Reprezentowanie interesu gmin w ramach zadań objętych działaniem Związku.

W 2018 roku Związek zrealizował następujące zadania inwestycyjne i remonty polegające na:

- budowie preizolowanej osiedlowej sieci ciepłowniczej niskoparametrowej zasilanej z grupowego węzła ciepłego przy al. Mickiewicza 12A w Busku – Zdroju, do kompleksu nowo podłączonych obiektów.
- zakupiono niezbędne materiały i wykonano własną brygadą sieciowo – remontową budowę przyłącza Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 w Busku - Zdroju i podłączenie do sieci ciepłowniczej Związku,
- wykonano i uruchomiono nową szafę sterowniczą z przetwornicami częstotliwości pompowni w kotłowni Sikorskiego 42 w Busku – Zdroju,
- zakupiono pod potrzeby zakładu ciepłowniczego w Busku - Zdroju i Kazimierzy Wielkiej liczniki ciepła, części do odzūżlaczy i rusztów, pompy obiegowe oraz niezbędną armaturę do wykonania wszelkich remontów i napraw.

W minionym 2018 roku do sieci miejskiej podłączone zostały obiekty użyteczności publicznej:

- Internat I Liceum Ogólnokształcącego al. Mickiewicza 21,
- Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych al. Mickiewicza 23,
- Internat ZSTI al. Mickiewicza,
- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli al. Mickiewicza 21.
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 w Busku – Zdroju,

- co tym samym zwiększyło zapotrzebowanie na moc zamówioną o 0,84910 MW.

Dochody Komunalnego Związku Ciepłownictwa „Ponidzie” w Busku-Zdroju na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosły 8 484 416,82 zł, w tym wpływy z usług (sprzedaż ciepła) 8 322 500,83 zł, natomiast wydatki budżetowe opiewały na kwotę 8 710 910,39 zł.

4. INFORMACJE O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

Rozwój Gminy Busko-Zdrój, to długookresowy proces zmian mających charakter celowy i prowadzący do poprawy stanu istniejącego. Gmina posiada szereg przyjętych i uchwalonych polityk, programów, planów, strategii wskazujących różne cele, działania oraz obrazujących uwarunkowania społeczno-ekonomiczne.

4.1. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Busko – Zdrój na lata 2015-2025

W roku 2014 Rada Miejska przyjęła Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Busko – Zdrój na lata 2015-2025, która mając na uwadze potrzebę dostosowania zapisów Strategii do perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020, została zaktualizowana w roku 2016 (Uchwała nr XXII/300/2016 z dnia 20 października 2016 r.). Dokument zamieszczony jest na stronie BIP https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2016/2016_XXII_300.pdf.

Dostępna perspektywa finansowa 2014-2020 rozpisala większość zadań ujętych w strategii na konkretne projekty, które są zaplanowane do realizacji, realizowane lub zakończone. Dotyczą one różnych dziedzin życia. Strategia bazuje na zmianach, jakie zaszły w ciągu ostatnich lat i wybiega w przyszłość do 2025 roku. Kieruje się przy tym wyzwaniem, którym trzeba będzie sprostać i wartości, które należy umacniać i rozwijać.

Przeprowadzona analiza wskazała, że działania ujęte w strategii są sukcesywnie wdrażane. Wiele z nakreślonych celów udało się już zrealizować, lub jest w trakcie realizacji. Sformułowane w strategii projekty są kontynuowane w różnym tempie.

Sukcesywnie wykorzystywane są środki zewnętrzne pozyskiwane przez Gminę Busko-Zdrój. Jednakże ze względu na fakt, iż są to niejednokrotnie refundacje, zwroty środków następują po zakończeniu inwestycji, które z uwagi na szeroki zakres prac są podzielone na etapy lub realizowane są w cyklu kilkuletnim. Efekty realizacji poszczególnych działań będą widoczne po ich zakończeniu.

4.2. Gminny Program Rewitalizacji Gminy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015–2025 (zwany GPR) stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, mającego istotne znaczenie dla rozwoju gminy poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno - funkcjonalny, techniczny i środowiskowy), skoncentrowane terytorialnie oraz prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Dokument opracowany został zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, wydanymi przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 roku, a także z uwzględnieniem zapisów dotyczących obszaru strategicznej interwencji państwa „miasta

i dzielnice miast wymagające rewitalizacji” zawartych w rozdziale 3.1.3 Umowy Partnerstwa. W roku 2017 Rada Miejska przyjęła uchwałą dokument do realizacji. GPR zawiera szereg działań zmierzających do poprawy życia mieszkańców. Dostępny jest na stronie BIP pod linkiem https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2017/2017_XXX_424.pdf

W Programie Rewitalizacji uwzględnionych jest wielu interesariuszy. Każdy realizuje własne zamierzenia. Wiele z nakreślonych przez Gminę celów udało się zrealizować, pozyskać dofinansowanie lub rozpocząć realizację. Ujęte w dokumencie projekty są rozpoczęte – kontynuowane w różnym tempie, co uwarunkowane jest możliwością aplikowania, dostępnością środków finansowych, bez których Gmina nie miałaby możliwości realizacji wielu kosztownych przedsięwzięć. Ponadto rynek usług często dyktuje swoje prawa, co wpływa na terminy rozpoczęcia realizacji zadań.

4.3. Plan Działania dla obszarów bazujących na potencjałach endogenicznych Gminy Busko - Zdrój

Plan Działania dla obszarów bazujących na potencjałach endogenicznych Gminy Busko-Zdrój jest dokumentem określającym kierunek działań, który należy podjąć w celu rozwoju obszaru objętego przedmiotowym Planem jak i jego najbliższego otoczenia tj. część terenu strefy A obszaru uzdrowiskowego.

Dokument ten został przyjęty przez Radę Miejską w Busku - Zdroju - Uchwała nr XXVI/365/2017 Rady Miejskiej w Busku - Zdroju z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Planu Działania dla obszarów bazujących na potencjałach endogenicznych Gminy Busko-Zdrój. Link do planu https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2017/2017_XXVI_365.pdf.

Realizacja działań zawartych w niniejszym dokumencie przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta i Gminy Busko-Zdrój i podniesienia jakości życia mieszkańców. Przewidywane w planie działania wpłyną korzystnie na efektywność wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych.

W ramach powyższego dokumentu planowane jest zamierzenie inwestycyjne pod nazwą „Wzrost gospodarczy uzdrowiska poprzez rozwój potencjału endogenicznego i zwiększenie dostępu do zasobów naturalnych - Rodzinny Park Zdrowia w Busku - Zdroju”, na które Gmina pozyskała dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020, działanie 7.2. W kwietniu 2018 r. podpisano umowę na dofinansowanie. Projekt składa się z kilku zadań i jest rozłożony w czasie, a jego zakończenie planowane jest na 2021 r. W chwili obecnej zrealizowano jedno z zadań w ramach projektu tj.

„Wzbogacenie oferty rekreacyjnej na obszarze objętym Planem Działania” (zakup i montaż urządzeń rekreacyjno-sportowych – siłowni zewnętrznej na terenie parku „Małpi Gaj”.

Realizując ujęte w ww. dokumentach cele Gmina Busko-Zdrój pozyskuje środki finansowe zewnętrzne: unijne bądź krajowe. Z tych środków realizowane są inwestycje komunalne (budowa, remonty dróg, remonty, termomodernizacje budynków użyteczności publicznych, z gminnego zasobu mieszkaniowego), projekty edukacyjne oraz społeczne.

4.4.Strategia Rozwoju Turystyki Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2011-2020

Realizując Strategię Rozwoju Turystyki Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2011-2020 zrealizowano następujące działania promocyjne:

- Opracowano liczne artykuły promujące potencjał uzdrowiskowy, turystyczny, przyrodniczy i gospodarczy Gminy Busko-Zdrój w prasie branżowej oraz na portalach internetowych.
- Organizowano i uczestniczono w wydarzeniach promujących gminne inwestycje jak Dni Otwarte Funduszy Europejskich czy Konkurs dla samorządów „Wzorowa Gmina”.
- Promowano lokalne inicjatywy poprzez objęcie patronatem Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój. W 2018 r. było to łącznie ponad 40 inicjatyw.
- Uczestniczono bezpośrednio lub promowano Gminę Busko-Zdrój poprzez katalogi branżowe podczas targów krajowych (np. w Katowicach, w Kielcach, w Łodzi, w Warszawie, w Chorzowie itp.) oraz zagranicznych (np. w Niemczech – w Berlinie, w Monachium i w Lipsku; we Francji – Lyon, na Słowacji w Bratysławie, Preszowie itd.).
- Korzystając z kontaktów w ramach partnerstwa miast zrealizowano na terenie Buska-Zdroju IV edycję cyklicznej imprezy pn. Muzyczna Wymiana Młodzieżowa dla uczniów i nauczycieli szkół muzycznych z Polski, Węgier, Niemiec oraz Ukrainy. Uczestniczono również w wydarzeniach organizowanych poza granicami kraju, np. IX edycji Gasztrofest na Węgrzech.
- Promowano wieloaspektowy potencjał gminy podczas konferencji krajowych i międzynarodowych .
- Opracowano i wydano wielonakładowe wydawnictwa na temat Buska - Zdroju takie jak książki historyczno-promocyjne autorstwa D. Kaliny pt. „Busko-Zdrój. Dzieje miasta w

XIX i XX w”, folder z mapą „Busko-Zdrój. Gmina Uzdrawiskowa”, foto-album „Busko-Zdrój. Słoneczne miasto”.

- Zmodernizowano logotyp Gminy Busko - Zdrój oraz opracowano dla niego Księgę znaku.

4.5. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Busko-Zdrój na 2018 rok

Przedmiotowy Program uchwalany jest corocznie przez Radę Miejską, a realizacja zadań w nim określonych ma na celu zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom, zapobieganie zachorowaniu na wściekliznę oraz zmniejszenie populacji bezdomnych psów i kotów wolnożyjących poprzez sterylizację i kastrację oraz usypianie ślepych miotów. W ramach przedmiotowego Programu w 2018 roku zrealizowano następujące zadania:

- wyłapano 63 bezpańskie psy i przekazano je do schroniska w Nowinach na podstawie zawartej umowy;
- przeprowadzono 149 zabiegów sterylizacji i kastracji psów oraz kotów;
- zakupiono i zużyto 484,5 kg suchej karmy dla kotów wolno żyjących;
- udzielono dotacji celowej, stosownie do przepisów ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, Fundacji Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi „PRZYTULISKO” w wysokości 5000,00 zł na pomoc bezdomnym psom w zakresie opieki weterynaryjnej;
- zapewniono usuwanie z dróg i terenów publicznych rannych zwierząt poszkodowanych w wyniku zdarzeń losowych na podstawie umowy zawartej z lekarzem weterynarii.

Koszty realizacji ww. zadań w 2018 roku wyniosły 130 098,43 zł.

4.6. Program opieki nad zabytkami

W roku 2018 udzielone zostały 3 dotacje w łącznej kwocie 40 000,00zł na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków, zlokalizowanych na terenie Gminy Busko-Zdrój.

Ponadto, obowiązuje Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Busko-Zdrój, która została przyjęta zarządzeniem Nr 19/2017 Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój z dnia 27 stycznia 2017 roku w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Busko-Zdrój oraz Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Busko-Zdrój na lata 2017-2020, który został

przyjęty Uchwałą Nr XXVI/367/2017 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 23 lutego 2017 roku.

Sporządzony został również plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Celem opracowania Gminnego Planu Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Miasta i Gminy Busko - Zdrój jest wzmocnienie ochrony i opieki nad ważną częścią dziedzictwa kulturowego jaką są zabytki, która polega na planowaniu, przygotowaniu i realizacji przedsięwzięć zapobiegawczych, dokumentacyjnych, zabezpieczających, ratowniczych i konserwatorskich, mających na celu ich uratowanie przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem.

4.7. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Busko –Zdrój

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Busko-Zdrój, został uchwalony przez Radę Miejską 21 czerwca 2011 roku i obejmuje lata 2011 – 2032. Zgodnie z uchwałą realizację likwidacji wyrobów zawierających azbest rozpoczęto w 2011 roku i co rok zadanie to jest kontynuowane. W tym zakresie zainteresowane osoby fizyczne – posiadacze wyrobów zawierających azbest korzystają z pomocy gminy w zakresie bezpłatnego odbioru i utylizacji tych wyrobów. W 2018 roku usunięto 227 ton wyrobów zawierających azbest z 87 posesji, a do tej pory łącznie usunięto 1 867 ton z 870 posesji.

4.8. Plan gospodarki niskoemisyjnej

W 2018 roku Gmina Busko - Zdrój udzielała dotacji celowej na wymianę systemów grzewczych w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez modernizację indywidualnych kotłowni na terenie Gminy Busko - Zdrój. W ramach dotacji celowej udzielonej przez Gminę Busko – Zdrój mieszkańcy gminy wymienili 53 systemy grzewcze, a łączna kwota dotacji wyniosła 181 000,00 zł. Dzięki realizacji przedmiotowego zadania spodziewany efekt ekologiczny/redukcja emisji wyniesie:

- B(a)P - 2,53445 kg/rok
- PM 10 - 2,10914 Mg/rok
- PM 2,5 - 1,89494 Mg/rok

W 2018 roku realizowano kampanię informującą o możliwości pozyskania dofinansowania do wymiany pieców/kotłów ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach. W ramach programów realizowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, pozytywnie rozpatrzonych zostało 21 wniosków z terenu Gminy Busko – Zdrój o dofinansowanie przedsięwzięć na łączną kwotę dotacji 72 500 zł. Spodziewany efekt ekologiczny to:

- redukcja B(a)P – 0,001362 Mg/rok
- redukcja PM10 i PM2,5 – 0,9581 Mg/rok

Dodatkowo w ramach przedsięwzięć ograniczających niską emisję, w 2018 roku złożono wnioski o dofinansowanie zadania dotyczącego termomodernizacji następujących obiektów:

- budynek strażnicy OSP w Szczaworyżu
- budynek strażnicy OSP w Zbludowicach
- budynek świetlicy wiejskiej w Broninie
- budynek świetlicy wiejskiej w Kamedułach (Las Winiarski)
- budynek z mieszkaniami komunalnymi w Bilczowie
- budynek z mieszkaniami komunalnymi w Owczarach
- budynek z mieszkaniami komunalnymi w Młynach
- budynek przy ul. Różanej w Busku – Zdroju
- budynek Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) w Busku – Zdroju.

Pod koniec 2018 r. na budynku UMiG zamontowano urządzenie do monitorowania stężenia pyłów oraz temperatury. Urządzenie pomiarowe wraz ze stacją meteo gmina otrzymała od Polskiej Spółki Gazowniczej w ramach dobrej współpracy w ramach programu „Przyłącz się, liczy się każdy oddech”.

W ramach planu gospodarki niskoemisyjnej zrealizowano następujące inwestycje:

- Termomodernizację wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej: w ramach zadania wykonano prace na budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Busku – Zdroju
- Termomodernizację oraz remont gminnych obiektów budowlanych (zadanie swym zakresem obejmuje termomodernizację budynków mieszkalnych wielorodzinnych, obiektów komunalnych, obiektów użyteczności publicznej, obiektów sanatoryjnych i innych. W 2018 roku zakończono i odebrano zadania dotyczące:

- Termomodernizację budynków: Strażnicy OSP w Kotkach, Świetlicy Wiejskiej w Kostkach Dużych oraz Społecznej Szkoły Podstawowej w Słabkowicach;
- Termomodernizację budynków: Strażnicy OSP w Dobrowodzie, Strażnicy OSP w Skotnikach Małych, Strażnicy OSP w Widuchowie oraz Świetlicy Wiejskiej w Baranowie i Olganowie
- Termomodernizację budynku strażnicy OSP w Szańcu.
- Budownictwo energooszczędne - obiekty gminne. W ramach przedmiotowego zadania opracowano dokumentację projektową oraz uzyskano pozwolenie na budowę świetlic w miejscowościach: Kołackowice, Elźbiecin, Skorzów, Słabkowice, Budzyń, Kostki Małe, Służów oraz Palonki.

4.9. Program ochrony środowiska

W 2018 roku uchwałą z dnia 15 lutego 2018 r. NR XXXVIII/526/2018 Rady Miejskiej w Busku - Zdroju został przyjęty „Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2017 - 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu jednostki samorządu terytorialnego. Ponadto co dwa lata sporządzane są raporty z wykonania POŚ, które następnie przedstawiane są sejmikowi województwa.

W ubiegłym roku Gmina Busko - Zdrój w ramach edukacji ekologicznej przeprowadziła plastyczny konkurs międzyszkolny dla uczniów klas 0 – VII, którego tematyką były „Zwierzęta żyjące w lesie”.

W ramach działań wynikających z kompetencji zawartych w ustawie o odpadach wydane zostały 3 decyzje dotyczące usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania.

Z zakresu realizacji obowiązków wynikających z ustawy o ochronie przyrody:

- wydanych zostało 30 decyzji (pozwoleń) na usunięcie drzew lub krzewów
- sporządzone zostały 154 protokoły w związku ze zgłoszeniem zamiaru usunięcia drzew w gminie Busko - Zdrój przez osoby fizyczne

- wydane zostały 3 decyzje – sprzeciw wobec zamiaru usunięcia drzew w gminie Busko - Zdrój przez osoby fizyczne
- wydane zostało 1 zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu.

Ponadto, w ramach procedury o zalesienie gruntów wydane zostały 3 postanowienia o odmowie wydania zaświadczenia o położeniu gruntów na obszarze Natura 2000 i 1 zaświadczenie z informacją, że działka położona jest na obszarze Natura 2000.

4.10. Polityka społeczna

Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę, wykonuje Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju. Ośrodek w swojej pracy wykorzystuje instrumenty pomocy społecznej w postaci pracy socjalnej, świadczeń pieniężnych oraz świadczeń niepieniężnych.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju zatrudnia 55 osób , w tym 17 pracowników socjalnych - zgodnie z obowiązującymi przepisami i wystarczająco w stosunku do potrzeb gminy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju wykorzystał 35 452 389,16 zł, co stanowiło 96,74% kwoty wydatków zaplanowanych na rok 2018. Tabela poniżej przedstawia procentowe wykonanie wydatków w stosunku do planu na 2018 rok.

Tabela 8. Wykorzystanie wydatków w 2018 roku w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju

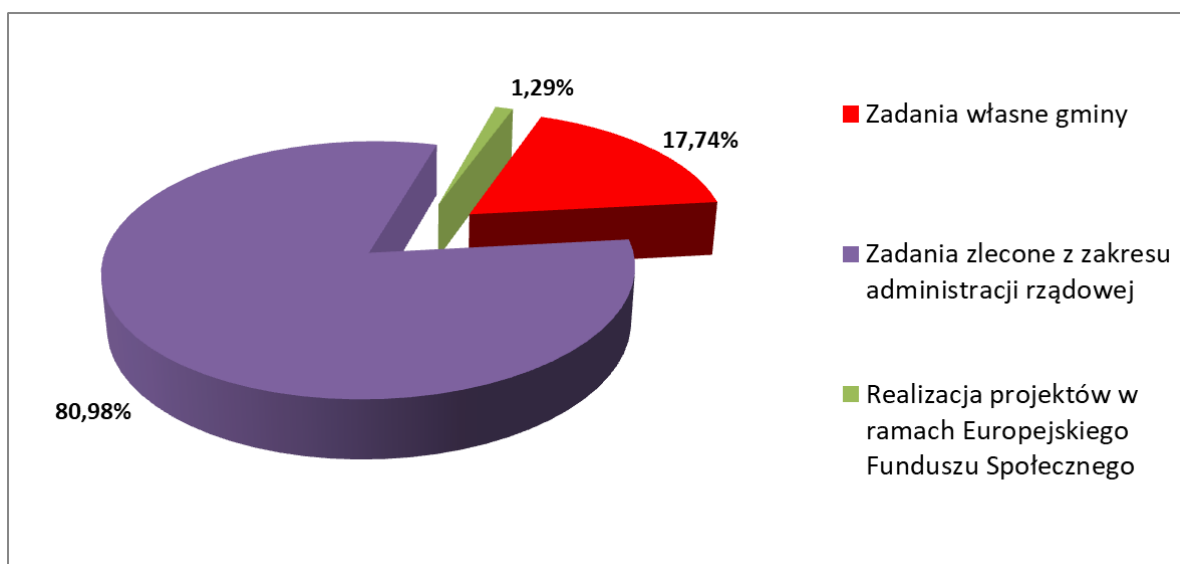
Wykaz zadań	Plan wydatków na 2018 rok w PLN	Wykonanie wydatków w 2018 roku w PLN	% wykonania wydatków na koniec 2018 roku
Zadania własne gminy	6 723 395,00	6 287 561,39	93,52%
Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	29 437 786,00	28 709 067,29	97,52%
Realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego	485 273,90	455 760,48	93,92%
Razem wydatki	36 646 454,90	35 452 389,16	96,74%

Kwota 35 452 389,16 złotych została rozdysponowana na następujące zadania:

- Zadania własne gminy, które stanowiły 17,74% kwoty wykonanych wydatków w 2018 roku;
- Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, które stanowiły 80,98%;
- Realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego stanowiła 1,29% wykorzystanych wydatków.

Poniższy wykres przedstawia stopień wykorzystania wykonanych wydatków na poszczególne zadania z zakresu Pomocy Społecznej.

Wykres 5. Stopień wykorzystania wykonanych wydatków w 2018 roku na poszczególne zadania z zakresu Pomocy Społecznej

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej było 1 390 osób (677 rodzin), w tym 1 072 osoby (412 rodzin) w wieku do 60 roku życia oraz 318 osób (265 rodzin) w wieku powyżej 60 roku życia, w tym 622 osób poniżej kryterium dochodowego oraz 768 osób powyżej kryterium dochodowego.

W strukturach Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują następujące placówki wsparcia dziennego:

- Świetlica Środowiskowa - liczba miejsc w placówce wsparcia dziennego - 20. Średnia liczba osób przebywających na zajęciach Świetlicy Środowiskowej w 2018 roku to 13 osób dziennie.
- „Klub Senior +” - liczba miejsc w klubie to 25. W 2018 roku średnia liczba Seniorów uczęszczających do klubu to 56 osób dziennie.

- Środowiskowy Dom Samopomocy – liczba miejsc w ŚDS – 20. Średnia liczba pensjonariuszy uczęszczających na zajęcia ŚDS to 20 osób dziennie.

Zdjęcie 18. Warsztaty rękodzielnicze w Klubie Seniora

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju skierował 4 osoby do domu pomocy społecznej. Na dzień 31.12.2018 r. w domach pomocy społecznej, przebywały 34 osoby, w tym 20 osób przewlekle psychicznie chorych, 9 osób niepełnosprawnych intelektualnie, 1 osoba niepełnosprawna fizycznie, 4 osoby w podeszłym wieku.

W strukturze Ośrodka działa Noclegownia, w której może przebywać 10 osób. W 2018 roku z pobytu w noclegowni skorzystało średnio 6 osób dziennie.

W zasobach Miasta i Gminy Busko - Zdrój nie ma domów i schronisk dla osób bezdomnych.

W związku z potrzebą umieszczenia osób bezdomnych w schronisku Ośrodek skierował i pokrywał pobyt 4 bezdomnym w ww. placówce.

Ośrodek współfinansował pobyt 12 dzieci w pieczy zastępczej. W 2018 r. 2 dzieci było czasowo umieszczonych w rodzinie zastępczej (na czas pobytu matki w szpitalu). Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku współfinansował pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych na łączną kwotę: 68 943,08 zł.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. zasiłek rodzinny otrzymało 2 030 rodzin, natomiast na dzień 31 grudnia 2018 r. świadczenia te otrzymywały 1 892 rodziny. Liczba dzieci, na które rodzice

otrzymywali zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, wynosiła na początku roku 1 698, a na koniec 2018 r – 1 618.

W 2018 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystały 2 124 rodziny na łączną kwotę 8 149 667 zł. w tym:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacono na łączną kwotę 3 280 752 zł;
- zasiłki pielęgnacyjne wypłacono na łączną kwotę – 2 083 860 zł;
- świadczenia pielęgnacyjne wypłacono na łączną kwotę – 1 842 704 zł;
- specjalny zasiłek opiekuńczy na łączną kwotę – 336 257 zł;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka wypłacono na łączną kwotę 176 000 zł;
- świadczenia rodzicielskie wypłacono na łączną kwotę 430 094 zł.

Na dzień 1 stycznia 2018 r ze świadczeń wychowawczych 500+ korzystało 1 886 rodzin, natomiast na koniec 2018 r. z powyższych świadczeń korzystało 1 796 rodzin. Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie 500+ na początku 2018 r. wynosiła 2 778 natomiast na koniec 2018 r. liczba ta wynosiła 2637. Świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł miesięcznie wypłacono w 2018 r. na łączną kwotę 16 796 815 zł.

Ośrodek realizował również wypłatę zasiłków dla opiekuna, świadczeń „Dobry Start”, świadczeń wynikających z ustawy „Za życiem” oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Na dzień 1 stycznia 2018 r. zasiłek dla opiekuna otrzymało 27 osób natomiast na dzień 31 grudnia 2018 r. świadczenia te wypłacono 17 osobom. W 2018 r. powyższe świadczenia wypłacono na łączną kwotę 125 558 zł. Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka zgodnie z ustawą „Za życiem”, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie finansowe w wysokości 4 000 zł wypłacono dla 4 osób na łączną kwotę 16 000 zł.

W 2018 r. wypłacono 3 506 świadczeń „Dobry Start” (300+), na łączną kwotę 1 051 200 zł, w tym 4 świadczenia wypłacone w związku ze sprawowaniem opieki naprzemiennej.

Do funduszu alimentacyjnego uprawnionych było na dzień 1 stycznia 2018 r. 186 osób natomiast na dzień 31 grudnia 2018 r. świadczenie to otrzymało 148 osób. Łączna kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego to 785 118 zł.

W 2018 r. wydano 169 Kart Dużej Rodziny.

Ośrodek prowadzi również dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach w ramach wieloletniego programu „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”, który

między innymi skierowany jest do dzieci i uczniów, do czasu ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej. Celem programu jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadania własnego o charakterze obowiązkowym. W 2018 roku dożywianie dzieci w placówkach oświatowych realizowane była na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Dyrektorem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju, a Dyrektorami placówek oświatowych. W ubiegłym roku z tej formy pomocy korzystało ogółem 179 dzieci. Wydano 21 320 posiłków na kwotę 93 159 zł. Dzieci i uczniowie dożywiani byli w następujących placówkach oświatowych na terenie gminy:

- w 7 przedszkolach,
- w 9 szkołach podstawowych,
- w 2 ośrodkach szkolno-wychowawczych.

Dodatkowo uczniowie mieszkający w naszej gminie, a uczący się poza nią dożywiani byli w 5 placówkach oświatowych w innych gminach.

Celem programu jest również wsparcie gmin w zakresie zapewnienia posiłku osobom, które nie są w stanie go samodzielnie przygotować. W ramach programu wydano 9 265 posiłków dla 61 osób na kwotę 78 752,50 zł. Koszt jednego obiadu wynosił 8,50 zł. Kolejnym celem programu jest również poprawa poziomu życia osób i rodzin, a w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych poprzez udzielenie świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego na zakup artykułów spożywczych. W 2018 roku tego rodzaju świadczeniem zostało objętych 388 rodzin, w tym 229 na wsi. Kwota przyznanej pomocy wyniosła ogółem 340 088,50 zł w tym na wsi 199 599,50 zł. W 2018 r. z pomocy udzielonej ze środków na realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020” skorzystało 1 019 osób, w tym na wsi 634 osoby.

Ogółem w 2018 r. wydatki na pomoc w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020” wyniosły 512 000 zł, w tym udział własny gminy 20% tj. 102 400 zł i dotacja celowa 80% tj. 409 600 zł.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju w 2018 roku realizował dwa projekty konkursowe w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego:

- **Zwykłe wsparcie dla niezwykłych ludzi** – w projekcie udział wzięły 44 osoby w wieku 60+. Głównym celem projektu było zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług opiekuńczych w formie stacjonarnej opieki dziennej.
- **Projekt partnerski pn. „Rodzina Wspólna Troska”**, którego partnerem była Gmina Busko-Zdrój/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju. Celem projektu

było wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny, poprzez konsultacje specjalistyczne (psycholog, pedagog psychoterapeuta, terapeuta do zajęć psychoedukacyjnych). Ponadto Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju koordynował i monitorował realizację programów:

a) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Busko-Zdrój na lata 2016-2020, którego celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększanie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Program realizowany jest przez Ośrodek poprzez:

- Zwiększenie dostępności pomocy, informacji i edukacji dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie świadomości praw osobistych i zdobycie umiejętności radzenia sobie w sytuacji kryzysowej,
- Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.

W 2018 roku służby odpowiedzialne za pomoc osobom doznającym przemocy wspólnie podjęły 284 działania, które miały na celu wymianę i przekazywanie informacji na temat danej rodziny, osoby lub problemu. W 2018 roku prowadzono 173 postępowania w zakresie procedury Niebieskie Karty. Procedurę zakończono w 99 rodzinach. Powodem zamknięcia Niebieskiej Karty było ustanie przemocy i zrealizowanie „Planu pomocy rodzinie” w 72 przypadkach.

W pozostałych 27 rodzinach z powodu braku zasadności podejmowania działań.

Ośrodek Pomocy był organizatorem szkoleń dla rodziców w 5 szkołach podstawowych, w których łącznie uczestniczyło 84 rodziców.

W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych dla służb odpowiedzialnych za pomoc ofiarom i sprawcom przemocy bezpośrednio zaangażowanych w pracę zarówno z ofiarą przemocy i sprawcami przemocy zostały przeprowadzone szkolenia, z których skorzystało 111 osób.

b) Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 w Gminie Busko-Zdrój, którego celem głównym było wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wskaźnikami wykonania celu były:

- Wsparcie ekonomicznej funkcji rodziny,
- Profilaktyka i interwencja w rodzinach zagrożonych przemocą i uzależnieniami,
- Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- Pomoc w integracji rodziny,

- Promowanie modelu rodziny w środowisku lokalnym,
- Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych,
- Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomaganiem rodzinie.

c) **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025**, która przewiduje iż gminę będzie zamieszkiwało 32 852 osób. Wskaźnikami wykonania celu była liczba mieszkańców, która w 2018 r. wynosiła 31 517. Ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 1 395 osób.

Stopa bezrobocia w powiecie buskim systematycznie spada i na koniec grudnia 2018 roku wyniosła 4,6%. W Raporcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych założono, iż udział bezrobotnych w wieku 18 - 65 zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec roku 2018 będzie poniżej średniej krajowej. Wynik ten uzyskano.

4.11. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Na terenie gminy zrealizowano następujące programy:

- a) **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,**
- b) **Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.**

Programy te finansowane były ze środków uzyskanych przez gminę z tytułu udzielonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. „korkowego”). W minionym roku dochody z tego tytułu wyniosły 847 964,47 zł.

Na realizację powyższych programów w 2018 roku wydatkowano kwotę 851 073,89 zł z czego sfinansowano następujące zadania:

- Dotacja dla BSCK w Busku - Zdroju w kwocie 120 000,00 zł – koszty zabezpieczenia czasu wolnego dzieci młodzieży poprzez organizację różnego rodzaju imprez.
- Dotacje dla organizacji pozarządowych w kwocie 272 000,00 zł – na zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, które realizowało 8 podmiotów.
- Działania profilaktyczne na kwotę 173 737,24 zł prowadzone były w placówkach oświatowych, w M-GOPS w Busku - Zdroju, w BOSIR Busko - Zdrój i w Wydziale OPIS UMiG w Busku – Zdroju.

- Zadania terapeutyczne na kwotę 94 172,19 zł prowadzone były w: Buskim Ośrodku Trzeźwości „Zdrój”, Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Niepublicznej Poradni Leczenia Uzależnień.
  - Na realizację zadań eksploatacyjnych i remontowych w kwocie 118 216,19 zł - remonty i eksploatacja placów zabaw, obiektów sportowych i rekreacyjnych, zakup sprzętu sportowego i materiałów.
  - Na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, kwotę 10 844,07 zł – zadania realizowane w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju.
  - Na realizację zadań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Busku - Zdroju, kwotę 41 474,00 zł. W minionym roku komisja odbyła 24 posiedzeń na których:
    - rozpatrzono 104 wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego w stosunku do osób nadużywających alkoholu
    - złożono wnioski do Sądu Rejonowego w Busku - Zdroju o zastosowanie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego w stosunku do 82 osób
    - skontrolowano 18 przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
    - wydano 27 postanowień opiniujących wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
  - Na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, wydatkowano kwotę 20 630,00 zł.
- Na dzień 1 stycznia 2018 r. 144 podmioty gospodarcze posiadały zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, z czego: 93 sklepy, 51 punkty gastronomiczne.
- Na dzień 31 grudnia 2018 r. 140 podmioty gospodarcze posiadały zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, z czego: 88 sklepy, 52 punkty gastronomiczne.

4.12. Ochrona Zdrowia

Podstawowym zadaniem Samodzielnego Publicznego Zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Busku – Zdroju jest udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej od poniedziałku do piątku od godziny 8.00. do 18.00. z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy. Zakres świadczeń zdrowotnych obejmuje świadczenia lekarza POZ, świadczenia pielęgniarki POZ, świadczenia pielęgniarki szkolnej i świadczenia położnej POZ. Siedzibą zakładu jest miasto Busko-Zdrój, ul. Sądowa 9.

W skład Samodzielnego Publicznego Zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Busku - Zdroju wchodzi następujące jednostki organizacyjne:

- Przychodnia Rejonowa Nr 1 w Busku - Zdroju na ul. Sądowej 9
- Przychodnia Rejonowa Nr 2 w Busku - Zdroju na osiedlu Sikorskiego 10
- Ośrodek Zdrowia w Dobrowodzie, Dobrowoda 24
- Ośrodek Zdrowia w Kołaczkowicach, Kołaczkowice 11
- Ośrodek Zdrowia w Szczaworyżu, Szczaworyż 51.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku do lekarza POZ zadeklarowanych było 24 167 pacjentów, do pielęgniarki POZ 23 348 pacjentów, a do położnej POZ 7791 pacjentów.

Stan zatrudnienia w SPZ POZ Busko - Zdrój na dzień 31 grudnia 2018 roku to 72 osoby na 60 etatów.

Stan kadry medycznej: 24 lekarzy, 27 pielęgniarek i 2 położne: 53 osoby (74 % zatrudnionych).

Stan kadry obsługi medycznej: 4 osoby (6 % zatrudnionych). Stan administracji: 6 osób (8% zatrudnionych). Stan personelu gospodarczego i sprzątającego: 9 osób (12% zatrudnionych).

SP ZPOZ Busko - Zdrój spełnia wymagane przez NFZ normy zatrudnienia:

- lekarza POZ, posiadając dodatkowo 7,6 etatu lekarza więcej (stan na 31.12.2018r.)
- pielęgniarki POZ, posiadając dodatkowo 1,65 etatu pielęgniarki więcej (stan na 31.12.2018r.)
- położnej POZ, posiadając dodatkowo 0,3 etatu położnej więcej (stan na 31.12.2018r.).

W 2018 roku zostały udzielone następujące świadczenia zdrowotne:

- porady lekarskie: 95 042 w tym zrealizowano 771 wizyt domowych
- porady pielęgniarek środowiskowych: 61 664
- porady pielęgniarek szkolnych: 52 556
- porady, wizyty patronażowe i edukacyjne położnej POZ : 1097
- czynności wykonane w Gabinecie zabiegowym: 38 952
- czynności wykonane przez pielęgniarki poradni dziecięcej: 75 212
- wykonane badania USG: 1894
- wykonane badania EKG: 3102
- wykonane badania spirometryczne: 98.

W 2018 roku zakład realizował następujące programy profilaktyczne:

- Program profilaktyki chorób odtytoniowych w tym POCHP (umowa z NFZ)
- Program profilaktyki gruźlicy (umowa z NFZ)
- Program profilaktyki raka szyjki macicy- pobranie materiału z szyjki macicy do przesiewowego badania cytologicznego przez położną POZ (umowa z NFZ)
- Program profilaktyki raka piersi „Żyj zdrowo” (w partnerstwie z ŚCO Kielce, środki z UE)
- Program profilaktyki raka szyjki macicy „Być świadomą kobietą” (w partnerstwie z ŚCO Kielce, środki z UE)
- Program profilaktyki nowotworów głowy i szyi (w partnerstwie ze ŚCO Kielce, środki z UE).

Ponadto z budżetu własnego zorganizowano dla pacjentów SP ZPOZ Busko - Zdrój następujące badania profilaktyczne we wszystkich jednostkach zakładu:

- dermatologiczne i densytometryczne w dniach 4-8 czerwiec oraz 17-21 wrzesień
- spirometryczne w dniach 28-29 czerwiec
- EKG w dniu 28 września
- pomiary cukru w dniu 14 listopada
- przesiewowe w kierunku raka prostaty w dniach 1-31 grudzień.

Łącznie z bezpłatnych badań skorzystało ponad 800 osób.

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu ofert zorganizowanego przez Gminę Busko - Zdrój od listopada 2018 roku realizowany jest „Program profilaktycznych szczepień przeciw grypie dla mieszkańców gminy Busko - Zdrój w wieku 65+ na lata 2018-2021”. Program finansowany jest z budżetu gminy w 100%. Łącznie z bezpłatnych szczepień skorzystało 187 osób.

4.13. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Współpraca Gminy Busko - Zdrój z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w 2018 roku realizowana była zgodnie z Rocznym Programem Współpracy Gminy Busko - Zdrój z Organizacjami Pozarządowymi i Innymi Podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok.

W roku 2018 Gmina Busko - Zdrój współpracowała z 33 podmiotami. Finansowe formy współpracy Gminy Busko - Zdrój z organizacjami pozarządowymi obejmowały wsparcie wykonywania zadań publicznych poprzez udzielanie dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Burmistrz Miasta i Gminy Busko - Zdrój ogłosił 5 konkursów na wsparcie realizacji zadań publicznych z czego jeden został ogłoszony w grudniu 2017 roku i dotyczył realizacji zadań w 2018 roku. Poza otwartymi konkursami Gmina Busko - Zdrój współpracowała przy realizacji zadań oferowanych przez organizacje pozarządowe również w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (z pominięciem procedury konkursu).

Na realizację poszczególnych zadań zostały podpisane umowy z zakresu:

- Wspierania i upowszechnianie kultury fizycznej - zlecono wsparcie wykonania 11 zadań publicznych realizowanych przez 11 klubów sportowych i stowarzyszeń. Wszystkie zadania zostały zrealizowane. Wartość zawartych umów wyniosła: 400 000 zł;
- Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego - zlecono wsparcie wykonania 12 zadań publicznych realizowanych przez stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich, parafie. Wszystkie zadania zostały zrealizowane. Wartość zawartych umów wyniosła: 71 012,74 zł;
- Działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym - zlecono wsparcie wykonania 2 zadań publicznych realizowanych przez stowarzyszenia. Wszystkie zadania zostały zrealizowane. Wartość zawartych umów wyniosła: 7 178,00 zł;
- Działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży - zlecono wsparcie wykonania 2 zadań publicznych realizowanych przez stowarzyszenie i ZHP. Wszystkie zadania zostały zrealizowane. Wartość zawartych umów wyniosła: 9 000,00 zł;
- Działalność z zakresu turystyki i krajoznawstwa - zlecono wsparcie wykonania 2 zadań publicznych realizowanych przez stowarzyszenie. Wszystkie zadania zostały zrealizowane. Wartość zawartych umów wyniosła: 17 966,30 zł;
- Działalność z zakresu podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej - zlecono wsparcie wykonania 1 zadania publicznego realizowanego przez stowarzyszenie. Zadanie zostało zrealizowane. Wartość zrealizowanych zadań w ramach dotacji wyniosła: 2 000,00 zł;

- Działalność z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym - zlecono wsparcie wykonania 9 zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe. Wszystkie zadania zostały zrealizowane. Wartość zrealizowanych zadań w ramach dotacji wyniosła: 277 000,00 zł;
- Działalność z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego - zlecono wsparcie wykonania 1 zadania publicznego zrealizowanego przez 1 fundację . Zadanie zostało zrealizowane. Wartość zrealizowanego zadania w ramach dotacji wyniosła: 5 000 zł;
- Ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z działalności leczniczej - zlecono wsparcie wykonania 5 zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie Gminy Busko – Zdrój. Wszystkie zadania zostały zrealizowane. Wartość zawartych umów wyniosła: 134 000 zł;
- Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych - zlecono wsparcie wykonania 2 zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie Gminy Busko-Zdrój. Zadania zostały zrealizowane. Wartość zawartych umów wyniosła: 6 000,00 zł.

Korzystając z konkursów ogłoszonych przez Lokalną Grupę Działania „Królewskie Ponidzie” w roku 2018 zrealizowano kilkanaście projektów w partnerstwie z lokalnymi instytucjami i stowarzyszeniami pozarządowymi. Łącznie zadania publiczne zrealizowane we wspomnianych projektach wsparto kwotą 267 485 zł w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Tabela 9. Wykaz projektów realizowanych w partnerstwie z lokalnymi instytucjami i stowarzyszeniami pozarządowymi

Lp.	Numer wniosku	Lider projektu	Nazwa zadania	Kwota wsparcia w zł
1.	1/2018/G/1	LOT „Moc Ponidzia”	Audycja telewizyjna promująca kalendarz imprez kulturalno-turystycznych obszaru LGD.	29 900,00
2.	1/2018/G/2	Koalicja Kół Gospodyń Wiejskich i Miejskich	Organizacja pokazu kulinarnego z gwiazdą promującego produkty lokalne obszaru LGD	25 810,00

3.	1/2018/G/4	Fundacja „Słoneczna Przyszłość”	Promocja walorów turystyczno-kulturowych poprzez wydanie publikacji „Skarby Poniidzia w miesięcznej odsłonie” w formie kalendarza.	6 190,00
4.	1/2018/G/5	Gmina Busko-Zdrój	Promocja walorów turystyczno-uzdrowiskowych miasta i gminy Busko-Zdrój poprzez wydanie foto-albumu pn. „Busko-Zdrój. Słoneczne miasto”.	29 900,00
5.	1/2018/G/6	TMB	Promocja walorów turystyczno-uzdrowiskowych miasta i gminy Busko-Zdrój poprzez wydanie folderu informacyjnego z mapą.	21 000,00
6.	1/2018/G/7	TMB	Wydarzenie promocyjne pn. „Busko piórem opisane. Busko sfotografowane”.	20 923,00
7.	2/2018/G/1	Koalicja Kół Gospodyń Wiejskich i Miejskich	Organizacja wyjazdu studyjnego do wioski tematycznej „Wioska Pozytywnie Nakręcona – Zakręć się na Rudzie”.	5 000,00
8.	2/2018/G/2	Koalicja Kół Gospodyń Wiejskich i Miejskich	Organizacja warsztatów promujących tradycję kulturową obszaru LGD poprzez tworzenie partnerstw lokalnych”	10 000,00
9.	2/2008/G/3	Koalicja Kół Gospodyń Wiejskich i Miejskich	Zakup kobiecych strojów Krakowiaków wschodnich z terenów obecnego powiatu buskiego z przełomu XIX/XX w.	10 000,00
10.	2/2018/G/4	Stowarzyszenie Miłośników Szańca	Zakup regionalnych strojów kobiecych z powiatu buskiego.	10 000,00
11.	2/2018/G/5	Stowarzyszenie Miłośników Szańca	Organizacja festynu rodzinnego, integrującego społeczność lokalną, wzmacniająca tożsamość mieszkańców poprzez historię	19 800,00
12.	2/2018/G/6	TMB	Organizacja wydarzenia partnerskiego pn. „Wszyscy grają razem z nami bo muzyka nie zna granic”	9 976,00
13.	2/2018/G/7	„Przyszłość Oleszek”	Wyjazd studyjny – Gastrofest, Szigetszentmiklós	6 986,00
14.	2/2018/G/8	LOT „Moc Poniidzia”	Mobilna wymiana doświadczeń w 360 stopni	12 000,00
15.	2/2018/G/9	VOCE	Organizacja warsztatów promujących muzykę polską w obszarze LGD poprzez tworzenie partnerstw lokalnych	25 000,00
16.	2/2018/G/10	Fundacja Perfecta Dance – Oddział w Busku - Zdroju	„Gala Mistrzów Tańca”	25 000,00

Warto nadmienić, że Gmina Busko-Zdrój od lat współpracuje z innymi samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz biznesem w ramach stowarzyszeń lokalnych i krajowych takich jak:

- Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego (od 2000 r.)
- Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego (od 2003 r.)
- Buska Lokalna Grupa Działania „Słoneczny Lider” (od 2008 r.)
- Stowarzyszenie LGR Świętokrzyski Karp (od 2009 r.)
- Lokalna Organizacja Turystyczna „Moc Ponidzia” (od 2013 r.)
- Lokalna Grupa Działania „Królewskie Ponidzie” (od 2015 r.).

Jako uznane uzdrowisko Gmina Busko - Zdrój od 1990 r współpracuje z największą i najbardziej prestiżową organizacją non profit skupiającą gminy i miasta o podobnym profilu tj. Stowarzyszeniem Gmin Uzdrowiskowych Rzeczypospolitej Polskiej, wspólnie lobbując w sprawach legislacyjnych istotnych dla samorządów terytorialnych o statusie uzdrowiska, a także uczestnicząc w licznych projektach o charakterze informacyjno-promocyjnych w kraju i za granicą.

5. DZIAŁANIA REALIZOWANE W 2018 ROKU

5.1. Ład przestrzenny

Obowiązująca ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945, ze zm.) określa zasady kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, a także zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy oraz stanowi ona podstawę wszelkich działań podejmowanych w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

W 2018 roku ustalono 289 warunków zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego wydanych w formie decyzji administracyjnych. Wydane decyzje o ustaleniu warunków zabudowy dotyczyły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, jak również usługowej i innej. Natomiast inwestycje celu publicznego dotyczyły głównie infrastruktury technicznej. Inwestycje celu publicznego jak też inwestycje realizowane na podstawie decyzji ustalających warunki zabudowy zarówno w zakresie rodzajowym jak i w ujęciu lokalizacyjnym, pozytywnie wpływają na zmiany w zagospodarowaniu

przestrzennym gminy wzbogacając jej strukturę funkcjonalną i przestrzenną.

Na terenie Miasta i Gminy Busko – Zdrój, w 2018 r, obowiązywało 27 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmowały powierzchnię około 1 397 ha.

W roku 2018 wydano łącznie 723 zaświadczeń, wypisów i wyrysów oraz 94 postanowienia w sprawie zaopiniowania wstępnego projektu podziału nieruchomości. Ponadto, w trakcie prowadzonych postępowań administracyjnych zmierzających do wydania decyzji o warunkach zabudowy występowało do stron o uzupełnienie wniosków o wydanie przedmiotowych decyzji, uzgadniano projekty decyzji z licznymi niezbędnymi organami, zawieszano i wznawiano postępowania, przenoszono decyzje na rzecz innych osób, a także dokonywano zmian sporządzonych decyzji. Występowały też przypadki umarzania prowadzonych postępowań administracyjnych. W nielicznych sprawach, gdy nie były spełnione warunki wynikające z art. 61 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wydane były także decyzje odmawiające ustalenia warunków zabudowy.

Uwzględniając postępujące zmiany stanu prawnego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym na obszarze gminy wynikające z realizacji obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzji o warunkach zabudowy, jak również aktualne potrzeby mieszkańców gminy, zaistniała potrzeba sporządzenia nowego studium. Wobec powyższego Rada Miejska w Busku - Zdroju w dniu 26 marca 2015r. podjęła Uchwałę Nr VI/64/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Busko-Zdrój.

W roku 2018 wydanych zostało 10 decyzji i postanowień w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Natomiast w ramach działań wynikających z kompetencji zawartych w ustawie Prawo wodne wydanych zostało 5 decyzji i postanowień dotyczących zmiany stanu wody na gruncie. Wydano także 5 postanowień z zakresu ustawy prawo geologiczne i górnicze

5.2.Oświata i edukacja

W Gminie Busko-Zdrój w 2018 roku funkcjonowało:

- 8 publicznych szkół podstawowych, z tego:
  - 3 na terenie miasta,
  - 5 na terenach wiejskich

- 2 niepubliczne szkoły podstawowe, z tego:
  - 1 na terenie miasta
  - 1 na terenach wiejskich
- 4 gimnazja z tego:
  - 2 samodzielne gimnazja
  - 2 znajdujące się w szkołach podstawowych
- 1 szkoła muzyczna I stopnia, kształcąca w dwóch cyklach: sześcioletnim i czteroletnim.
- 11 przedszkoli publicznych, z czego:
  - 5 przedszkoli publicznych, do których uczęszczało 497 dzieci
  - 6 oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, do których uczęszczało 135 dzieci
- 5 przedszkoli niepublicznych, z tego:
  - 4 przedszkola niepubliczne, do których uczęszczało 353 dzieci
  - 1 oddział przedszkolny w niepublicznej szkole podstawowej, do którego uczęszczało 21 dzieci.

We wrześniu 2018 r naukę w szkołach, dla których gmina Busko-Zdrój jest organem prowadzącym rozpoczęło:

- 2 308 uczniów szkół podstawowych (klasy I-VIII)
- 273 uczniów gimnazjów i klas gimnazjalnych w szkołach podstawowych
- 140 uczniów Szkoły Muzycznej I stopnia w Busku - Zdroju.

W szkołach odbywała się nauka języka obcego:

- angielskiego, którego uczyło się 2 308 uczniów szkół podstawowych oraz 273 uczniów gimnazjów
- niemieckiego, którego uczyło się łącznie 819 uczniów gimnazjów oraz klas VII-VIII szkół podstawowych.

Stan zatrudnienia w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkole muzycznej (na 30 września 2018) wynosił 328,55 etatów, w tym:

- 0,28 etatu nauczyciela bez stopnia awansu
- 10,94 etatu nauczycieli stażystów
- 37,17 nauczycieli kontraktowych
- 46,81 nauczycieli mianowanych

- 233,35 nauczycieli dyplomowanych.

5 nauczycieli odeszło na emeryturę, a 2 na świadczenie kompensacyjne.

Do egzaminu gimnazjalnego w 2018 r. przystąpiło 275 uczniów III klas gimnazjów oraz III klas gimnazjalnych funkcjonujących w szkołach podstawowych. Zdawalność egzaminów gimnazjalnych wyniosła 100%.

Gmina Busko - Zdrój prowadziła dowóz do szkół, który był realizowany przez przewoźników wyłonionych w trybie przetargu nieograniczonego. Według stanu na miesiąc wrzesień 2018 r. z dowozu do szkół miało możliwość skorzystania 980 uczniów z jednostek oświatowych. Refundowany był również dowóz uczniów niepełnosprawnych do szkół. Ogółem wydatki związane z dowozem w roku 2018 wyniosły 1 438 491,34 zł.

Ogółem wydatki na oświatę wyniosły 44 935 266, 63 zł, z czego subwencja oświatowa wyniosła 21 582 680,00 zł

W Gminie działa Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół dla Miasta i Gminy Busko - Zdrój do 2021 r. Ideą powstania planu była potrzeba stworzenia strategicznego dokumentu, który jest konieczny przy procedurze aplikowania o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020.

W 2018 roku Gmina Busko-Zdrój, w celu podniesienia jakości pracy szkół oraz świadczonych usług, poniosła wydatki na zakup pomocy dydaktycznych w placówkach oświatowych, dla których jest organem prowadzącym, w kwocie 492 508,44 zł. Z kolei wydatki na remonty wyniosły 249 203,61 zł.

Gmina Busko - Zdrój zawarła ze Świętokrzyskim Kuratorem Oświaty umowę w sprawie udzielenia w 2018 roku wsparcia finansowego z dotacji celowej budżetu państwa organom prowadzącym szkoły podstawowe na podstawie rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica”. Kwota dotacji, w wysokości 42 000 zł, została przyznana z tytułu dofinansowania zakupu pomocy dydaktycznych określonych w programie niezbędnych do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych na zajęciach w ramach rządowego programu „Aktywna tablica” dla szkół: Publicznej Szkoły Podstawowej w Zbludowicach, Publicznej Szkoły Podstawowej w Dobrowodzie oraz Publicznej Szkoły Podstawowej w Siesławicach. Każda szkoła otrzymała dofinansowanie w wysokości 14 000 zł. Szkoła w Siesławicach zakupiła 1 interaktywny monitor dotykowy 55 cali oraz 1 tablicę multimedialną, Szkoła w Zbludowicach zakupiła 2 zestawy interaktywne i projektor, 1 zestaw interaktywny, w skład

zestawu wchodzi również głośniki, natomiast Szkoła w Dobrowodzie zakupiła 1 tablicę interaktywną z oprogramowaniem oraz monitor interaktywny.

Na podstawie zawartej umowy pomiędzy Gminą Busko – Zdrój, a Kuratorium Oświaty w Kielcach w sprawie udzielenia w 2018 r. wsparcia finansowego z dotacji celowej budżetu państwa organom prowadzącym szkoły w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych – w ramach realizacji zadań „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”, przyznano kwotę 12 000 zł dla uczestniczącej w programie Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 w Busku - Zdroju, która zakupiła do biblioteki szkolnej 788 szt. książek.

Ministerstwo Finansów przy pozytywnej opinii Ministra Edukacji Narodowej przyznało Gminie Busko – Zdrój, na rok 2018, kwotę 41 774 zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu dofinansowania wyposażenia szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych dla dwóch szkół: Publicznej Szkoły Podstawowej w Dobrowodzie w wysokości 11 132,00 zł i Publicznej Szkoły Podstawowej w Szańcu w wysokości 30 642,00 zł.

Gmina Busko - Zdrój otrzymała również dotację celową w wysokości: 276 311,15 zł udzieloną na wyposażenie szkół w podręczniki oraz materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dla uczniów szkół podstawowych oraz dotychczasowych gimnazjów.

W ramach Rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna” Gmina Busko – Zdrój, w 2018 r. uzyskała dofinansowanie w wysokości: 10 359,85 zł na zakup podręczników dla uczniów niepełnosprawnych.

W 2018 roku zakończyła się realizacja projektu „Moje kompetencje kluczem do sukcesu” - projekt realizowany na podstawie umowy o partnerstwie zawartej z Sidrom Sp. z o.o. w Busku - Zdroju, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 (RPO WŚ 2014-2020) współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu było wspieranie rozwoju zainteresowań oraz wyrównanie szans edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych uczniów klas II i III gimnazjum oraz klas VII szkoły podstawowej w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 im. Stanisława Staszica w Busku - Zdroju. Projektem objęto 180 uczniów i 27 nauczycieli.

W ramach projektu zrealizowano następujące zadania:

- dodatkowe zajęcia dla uczniów z zakresu: informatyki (język programowania, grafika komputerowa), matematyki i fizyki, łącznie 960 godzin;
- kurs dla uczniów z zakresu robotyki, łącznie 245 godzin dla 7 grup po 13 osób;

- poradnictwo psychologiczne dla uczniów - warsztaty z rozwoju komunikacji i kompetencji społecznych, łącznie 900 godzin;
- doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów:
  - grupowe - 520 godzin,
  - indywidualne 540 godzin;
- 72 godzinne szkolenie dla nauczycieli: „Technologie i edukacja multimedialna w praktyce”.

Realizacja programu umożliwiła też zakup pomocy dydaktycznych i wyposażenia pracowni komputerowej, w tym: 24 komputery dla uczniów, serwer, rzutnik multimedialny, wizualizer, tablica multimedialna, przenośny komputer dla nauczyciela, oprogramowanie o łącznej wartości 96 527,61 zł. Wkład własny został wniesiony w formie udostępniania sal dydaktycznych.

5.3. Kultura

a) Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Busku – Zdroju.

Instytucją kultury w myśl ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej jest Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Busku - Zdroju, wpisana do Rejestru Instytucji Kultury Gminy Busko -Zdrój dnia 1 stycznia 2009 r. Obowiązujący statut biblioteki został uchwalony Uchwałą nr XXXVI/508/2017 z dnia 28 grudnia 2017 roku.

Budżet jednostki w 2018 r.:

Planowane koszty: 758 771,00 zł

Koszty ogółem: 751 589,48 zł

W strukturze biblioteki funkcjonują 4 oddziały w Bibliotece Głównej: Wypożyczalnia dla Dorosłych, Wypożyczalnia dla Dzieci, Czytelnia oraz Czytelnia Internetowa „Planeta”. Biblioteka posiada 4 filie w miejscowościach: Dobrowoda, Kołaczkowice, Szaniec i Szczaworyż. Dla potrzeb osób niepełnosprawnych dostosowana jest Biblioteka Główna oraz filia w Dobrowodzie (w zakresie wejścia do budynku). Zatrudnienie w MGBP w Busku - Zdroju, w roku 2018 wynosiło - 12,25 etatu.

Zgodnie z ideą działalności bibliotek publicznych, biblioteka w Busku - Zdroju gromadzi zbiory ze wszystkich dziedzin wiedzy, jak również beletrystykę dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Księgozbiór biblioteki na koniec roku wyniósł 94 886, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy wynosi 3 woluminy. W omawianym okresie udostępniano zbiory: książek, czasopism, audiobooków, filmów na płytach DVD oraz gier komputerowych i planszowych.

Warto dodać, że biblioteka będąc w konsorcjum bibliotek województwa świętokrzyskiego, w roku 2018 udostępniała 1 541 tytułów książek elektronicznych (tzw. e-booki).

W roku 2018 biblioteka zarejestrowała 4 213 czytelników. Ilość odwiedzin wyniosła 73 107, natomiast ilość wypożyczeń sięgnęła 82 357, które w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosły 317 sztuk (bibliotecznych zbiorów).

Zarówno biblioteka główna oraz jej filie zapewniły czytelnikom:

- dostęp do katalogów on-line
- możliwość zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne
- możliwość rezerwacji zbiorów już dostępnych
- możliwość zdalnego przedłużania terminów zwrotów materiałów bibliotecznych
- elektroniczne (e-mail) powiadamianie o terminach zwrotu materiałów bibliotecznych
- zdalny dostęp do licencjonowanych zasobów elektronicznych spoza sieci instytucji
- elektroniczne kursy, szkolenia biblioteczne (e-learning).

W bibliotece dostępnych dla czytelników jest 15 komputerów. Wszystkie posiadają dostęp do Internetu. Biblioteka posiada na bieżąco aktualizowaną stronę internetową www.biblioteka.busko.pl a swoją działalność promuje m.in. na portalach społecznościowych: Facebook i Instagram.

W 234 wydarzeniach zorganizowanych przez bibliotekę w roku 2018 uczestniczyło 3 249 osób. Wśród wydarzeń znalazły się spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, spektakle teatralne, wystawy, rozgrywki gier planszowych, warsztaty dla dzieci i młodzieży, kursy internetowe dla seniorów, pokazy multimedialne, happeningi, projekcje filmowe, konkursy oraz kampanie głośnego czytania. Z imprez cyklicznych na uwagę zasługują: Noc Bibliotek, Narodowe Czytanie, Tydzień Bibliotek, Spotkania z Kulturą Żydowską, Rozmowy przy wspólnym stole, Dyskusyjny Klub Książki, Kursy języków obcych.

Zdjęcie 19. Noc Bibliotek w Busku – Zdroju***b) Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku – Zdroju.***

Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku - Zdroju działa na podstawie ustawy z dn. 25 października 1991 o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, aktu o jego utworzeniu oraz Statutu stanowiącego załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLIV/589/2018 Rady Miejskiej w Busku - Zdroju z dn. 13 września 2018 roku. Budynek BSCK dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. W 2018 roku zatrudnionych w jednostce było 24 pracowników.

Budżet jednostki w 2018 r.:

Planowane koszty: 3 985 700,00zł

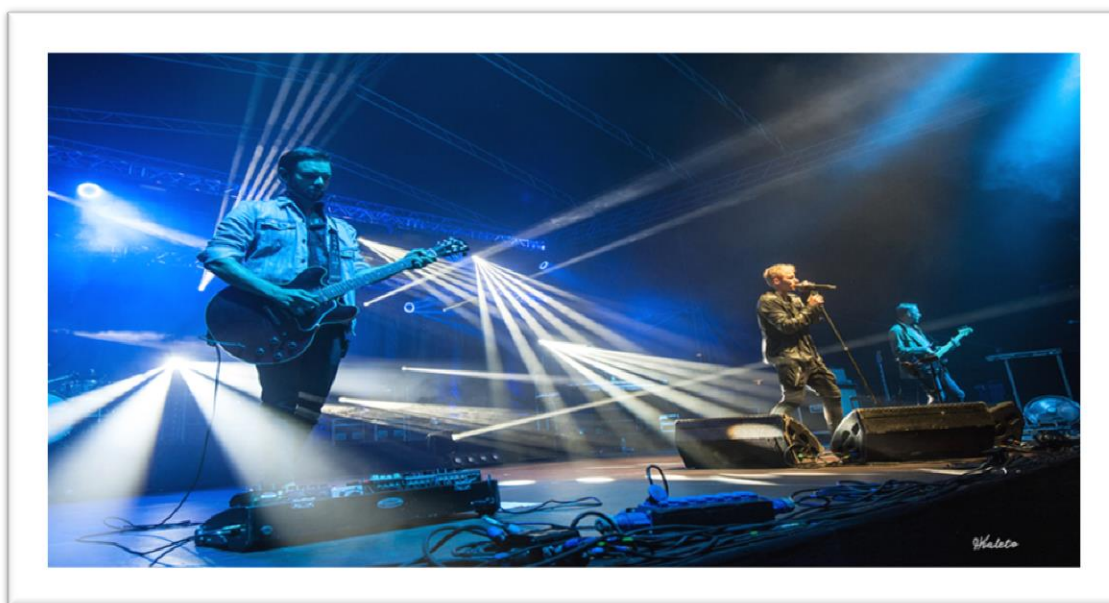
Koszty ogółem: 3 891 238,37zł

Buskie Samorządowe Centrum Kultury w omawianym okresie zorganizowało około 220 wydarzeń kulturalnych, wśród nich m.in.:

- 88 koncertów (m.in. Nadzwyczajny Koncert Symfoniczny „Gloria Polonica” - Orkiestra Sonata, koncert Zakopower, 44 koncerty Salonowej / Buskiej Orkiestry Zdrojowej)

- 8 wystaw (m.in. XXII Ogólnopolski Przegląd Fotografii „Ponidzie 2018” (brało w nim udział ok.100 osób), XXXIII Przegląd Plastyki „Ponidzie 2018” (ok.80 uczestników), „Tu rodziła się niepodległość, wystawa odlewów artystycznych Michała Batkiewicza na Al. Mickiewicza)
- 2 festiwale (m.in. XXIV Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz (ok. 6 000 uczestników), XI Ogólnopolski Festiwal Piosenki im. Wojtka Belona „Niechaj Zabrzmi Bukowina”(ok.900 uczestników).

Zdjęcie 20. Koncert z okazji Dni Buska - Zdroju

Ponadto jednostka była organizatorem innych znaczących wydarzeń takich jak: Gala „Buskowiec Roku” (ok. 300 uczestników), Dni Buska-Zdroju (ok. 2 000 uczestników), kiermasze świąteczne, Dożynki Gminne (ok. 1 000 osób), Comber Babski (ok. 300 osób), warsztaty, pokazy teatralne (ok. 1 350 osób).

W BSKK (Kino „Zdrój”) wyświetlono 347 seansów filmowych dla 93 959 widzów.

W wydarzeniach w 2018 r. wzięło udział ok. 142 166 mieszkańców, kuracjuszy i turystów.

W strukturze BSKK działa również Uniwersytet Trzeciego Wieku. W ramach funkcjonowania UTW w 2018 r. zorganizowane zostały: wykłady tematyczne, zajęcia fakultatywne (m.in. lektoraty z języków obcych, zajęcia komputerowe, plastyczne i sportowe). Studenci UTW brali udział w koncertach, wernisażach, wycieczkach, spektaklach teatralnych i spotkaniach integracyjnych.

Jednostka współpracowała ze świetlicami wiejskimi w zakresie: organizacji zajęć aerobiku, zajęć tanecznych i wydarzeń mających na celu integrację lokalnej społeczności. BSKK współpracowało również z kołami gospodyń wiejskich przy organizacji świątecznych

kiermaszów oraz stowarzyszeniami, takimi jak: Lokalna Organizacja Turystyczna „Moc Ponidzia” i Stowarzyszenie Przyjaciół Festiwalu Muzycznego im. K. Jamroz, a także Galeria Sztuki BWA „Zielona” w Busku - Zdroju.

Gmina Busko - Zdrój w 2018 roku przekazała Gminie Kielce pomoc finansową w charakterze dotacji, przeznaczoną na realizację zadań z zakresu kultury dla Biura Wystaw Artystycznych w Kielcach, Filia w Busku - Zdroju Galeria Sztuki „Zielona”. Galeria zorganizowała 15 wystaw, 16 spotkań autorskich oraz 46 zajęć lekcyjnych z uczniami szkół podstawowych i średnich oraz spotkania dydaktyczne ze zorganizowanymi grupami kuracjuszy (łącznie w zajęciach uczestniczyło 898 osób).

c) Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Busku – Zdroju.

Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Busku - Zdroju („BOSIR”) jest jednostką organizacyjną Gminy Busko-Zdrój. Podstawowym celem i przedmiotem działania BOSIR jest realizacja zadań w zakresie utrzymania i udostępniania obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania sportów, w szczególności piłki nożnej i siatkowej, sportów wodnych, rekreacji i nauki pływania oraz innych dyscyplin sportowych w oparciu o posiadane lub powierzone obiekty sportowe.

Budżet jednostki w 2018 r:

Planowane koszty: 2 597 229,00 zł

Koszty ogółem: 2 455 677,87 zł

Na dzień 31.12.2018r. BOSIR zatrudniał na podstawie umowy o pracę 26 pracowników na 25 etatach.

W ramach dotacji z budżety Gminy Busko - Zdrój, realizując zadania statutowe, BOSIR organizował zajęcia sportowo-rekreacyjne na Pływalni Miejskiej im. Stefana Komendy w Busku - Zdroju, Zespole Boisk Wielofunkcyjnych „Orlik 2012” i lodowisku „Biały Orlik”, Stadionie Miejskim w Busku - Zdroju czy Skateparku.

W 2018 r. uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Busko - Zdrój w ramach zajęć wychowania fizycznego zostali zwolnieni z opłat za korzystanie z Pływalni Miejskiej im. Stefana Komendy w Busku - Zdroju i sztucznego lodowiska „Bały Orlik”.

Dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych zameldowani na terenie Gminy Busko-Zdrój mogli w każdą sobotę 2018 r. oraz w okresie ferii zimowych i przerwy wakacyjnej bezpłatnie korzystać z Pływalni Miejskiej im. Stefana Komendy w Busku - Zdroju. Dodatkowo w sezonie zimowym dzieci z terenu gminy mogły

w każdą sobotę i podczas ferii nieodpłatnie uczęszczać na sztuczne lodowisko „Bały Orlik”. Łącznie z ww. zajęć w 2018 roku skorzystało 15 100 dzieci i młodzieży.

Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji na bieżąco współpracował z klubami sportowymi działającymi na terenie Gminy Busko - Zdrój, takimi jak: Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Unia”, Uczniowski Klub Sportowy Marlin, Młodzieżowy Klub Sportowy „MKS ZDRÓJ”, Klub Sportowy „Słoneczko” czy Klub Sportowy „Handbalove Busko”. W ramach współpracy zawodnicy wyżej wymienionych klubów sportowych uczestniczyli w treningach prowadzonych na obiektach administrowanych przez BOSIR czy organizowali różnego rodzaju imprezy sportowo-rekreacyjne. Wśród nich można wymienić m.in. Świętokrzyską Ligę Pływacką, w której udział wzięło 387 osób, Turnieje Piłki Nożnej, Siatkowej czy Piłkowej.

W ramach bezpłatnych wejść na Zespół Boisk Wielofunkcyjnych „Orlik 2012”, codziennie prowadzone były zajęcia sportowe przez 3 animatorów, z których w ciągu roku skorzystało 26 600 osób.

5.4. Mienie gminne

Ogólna powierzchnia gruntów komunalnych według stanu na 31 grudnia 2018 roku wynosiła 990 ha 0972 m² w tym:

- 742 ha 0793 m² grunty stanowiące własność gminy:
- 63 ha 1 939 m² grunty gminy oddane w użytkowanie wieczyste
- 183 ha 9 398 m² grunty pozostające w posiadaniu o nieuregulowanym stanie
- 8 842 m² grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym gminy:

Przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami dopuszczają wszystkie formy obrotu nieruchomościami komunalnymi, w szczególności mogą być one przedmiotem sprzedaży, zamiany i zrzeczenia się, oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, trwałe zarząd, dzierżawę lub najem, użyczenie, a także mogą być obciążane ograniczonymi prawami rzeczowymi, wnoszone jako wkłady niepieniężne do spółek (aporty). W 2018 roku w wyniku podejmowanych przez gminę działań polegających na nabywaniu nieruchomości do zasobu aktami notarialnymi, w drodze zasiedzenia, podziału nieruchomości i wydzielenia gruntu pod drogi, poprzez regulację stanu prawnego w drodze komunalizacji - stan mienia komunalnego zwiększył się o 154 działki o łącznej powierzchni 36 ha 4228 m². W wyniku sprzedaży nieruchomości komunalnych, zasiedzenia przez osoby fizyczne, zwrotu nieruchomości czy

wydanych decyzji ZRID - stan mienia komunalnego w 2018 roku zmniejszył się o 36 działek o łącznej powierzchni 3 ha 6078 m².

Uzyskane w 2018 roku dochody Gminy Busko-Zdrój z wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych obejmujące dochody pozyskiwane z tytułu sprzedaży nieruchomości, przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, opłat z tytułu użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, najmu i dzierżawy składników mienia komunalnego wyniosły 3 485 015,24 zł, w tym:

- 1 474 442,12 zł wpływy ze sprzedaży nieruchomości komunalnych i mieszkań,
- 912 026,58 zł – wpływy z dzierżawy i najmu składników mienia komunalnego,
- 261 637,69 zł – wpływy z przekształcenie prawa użytkowania wieczystego we własność,
- 446 262,54 zł - wpływy z opłaty roczne z tytułu wieczystego użytkowania i zarządu gruntów komunalnych,
- 390 646,31 zł - wpływy z różnych dochodów.

W 2018 roku zawarto 238 umów udostępnienia składników mienia komunalnego, w tym:

- 81 umów dzierżawy
- 107 umów najmu
- 21 umów użyczenia nieruchomości komunalnych
- 29 umów udostępnienia nieruchomości komunalnych pod budowę infrastruktury technicznej.
-

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku powierzchnia dróg gminnych wyniosła 5 078 282 m², w tym powierzchnia :

- dróg publicznych to 773 046 m²
- dróg niepublicznych to 4 305 236 m² .

Wartość dróg gminnych opiewa na kwotę 105 000 518 zł.

W 36 sołectwach na terenie gminy funkcjonują świetlice wiejskie, które pełnią funkcję centrów kultury lokalnej i służą zarówno dzieciom, a także dorosłym.

Na terenie miasta i gminy funkcjonuje ponadto 18 jednostek OSP.

W 2018 roku wydano 379 zaświadczeń, w tym:

- 2 z zakresu prowadzonego rejestru działalności regulowanej
- 377 o nadaniu numeru porządkowego nieruchomości

5.5. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Na dzień 1 stycznia 2018 roku w skład gminnego zasobu mieszkaniowego wchodziło 176 lokali mieszkalnych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku lokali mieszkalnych było 172, w tym 35 lokali, które mogą być przedmiotem sprzedaży oraz 137 lokali socjalnych/komunalnych. Zmniejszenie ilości lokali związane jest z ich sprzedażą zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Busku - Zdroju Nr XXVI/268/2005. Lokale mieszkalne w budynkach wspólnot zbywane są sukcesywnie, aż do całkowitego pozbycia się udziałów gminy. W 2018 roku Gmina Busko - Zdrój sprzedała w drodze bezprzetargowej na rzecz dotychczasowych najemców 2 lokale mieszkalne, oraz 2 lokale mieszkalne w trybie przetargu nieograniczonego.

W 2018 roku Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Busku - Zdroju wykonało następujące remonty lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy na łączną kwotę 53 046,65 zł:

- Remont lokalu mieszkalnego -ul .Boh. W-wy 114/6,
- Remont lokalu użytkowego - Pl. Zwycięstwa 26,
- Remont poziomów kanalizacyjnych – Olganów 70/2,
- Naprawa i wymiana kotłów gazowych - ul. Boh. W-wy 114,
- Wymiana kuchni węglowej - Baranów 8/1,
- Przebudowa wiaty na odpady - ul. Różana 2,
- Remont lokalu mieszkalnego - Kolonia Górka 6/6 ,
- Wymiana stolarki drzwiowej - Baranów 8.

Liczba osób, oczekujących na lokal socjalny wykazuje wzrost z 41 rodzin na koniec 2017 roku do 49 na koniec 2018 roku.

Na dzień 21 grudnia 2018 roku zaległości w opłatach za mieszkania będące w zasobie gminy wynosiły ok 1,3 mln zł. Zadłużenie powstaje przede wszystkim u osób nie posiadających zatrudnienia, korzystających z pomocy opieki społecznej, posiadających niewielkie dochody. W związku z powyższym komornicy sądowi w większości przypadków ściągają zaległy czynsz nieregularnie i w niewielkich kwotach. Jednym ze sposobów uniknięcia powstania zaległości w opłatach mieszkaniowych jest pokrywanie ich w części z dodatków, o które mogą ubiegać się właściciele lub najemcy mieszkań. Gmina Busko - Zdrój za

pośrednictwem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju udziela pomocy finansowej użytkownikom lokali wypłacając im tzw. dodatki mieszkaniowe. W 2018 roku wypłacono 1 954 dodatki mieszkaniowe w łącznej kwocie 389 903 zł.

- gospodarka odpadami komunalnymi

System gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Busko - Zdrój polega na zorganizowaniu odbioru i zagospodarowaniu odpadów komunalnych w ramach budżetu utworzonego z obligatoryjnych wpłat płaconych przez mieszkańców w wysokości określonej przez Radę Miejską. W 2018 roku systemem objętych było 26 539 mieszkańców, a budżet systemu wynosił 2 253 382 zł. Zadania w przedmiotowym zakresie realizowane były przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku - Zdroju zgodnie z obowiązującym harmonogramem. Obsługa systemu przez własną jednostkę sprawia, że odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wytworzonych przez mieszkańców funkcjonuje dobrze. Od 01.01.2018 r. miesięczna stawka opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gromadzonymi selektywnie wynosi 6 zł na mieszkańca w przypadku zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji we własnym kompostowniku oraz 7 zł na mieszkańca w przypadku gdy odpady ulegające biodegradacji nie są zagospodarowane we własnym zakresie, natomiast miesięczna stawka opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gromadzonymi w sposób zmieszany wynosi 12 zł na mieszkańca. Łączna masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości wyniosła 4 438,756 ton odpadów z czego 79,23 % to odpady selektywnie zebrane a 20,77 % to odpady zmieszane. W 2018 roku skontrolowano właścicieli nieruchomości położonych na terenie 11 miejscowości w zakresie złożonych deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W zakresie świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych na terenie Gminy Busko - Zdrój funkcjonuje 6-ciu przedsiębiorców. Usługi z zakresu opróżniania i transportu nieczystości ciekłych świadczone były przez 5-ciu przedsiębiorców posiadających wymagane prawem zezwolenia.

W 2018 roku przeprowadzono następujące remonty kapitalne obiektów użyteczności publicznej:

- świetlica wiejska w Kostkach Dużych (95,3 tys.) ,
- świetlica wiejska w Dobrowodzie (121,9 tys.)
- zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej w Widuchowie (132,2 tys.)

- remont pokrycia dachu na budynku biblioteki publicznej na os. Orła Białego (19,7 tys.),
- odmulenie stawu w Kawczycach (15,0 tys.)
- remont linii brzegowej stawu w Mikułowicach (6,2 tys.)
- rewitalizacja Stawu Niemieckiego (20,0 tys.)
- remont pomieszczeń w budynku komunalnym przy ul. Różanej 2 w Busku-Zdroju (37,3 zł) oraz remont instal. elekt. (14,8 tys.)

W okresie objętym analizą przeprowadzono przeglądy roczne w 14 placówkach oświatowych, w 4 budynkach administracyjno-biurowych oraz 41 innych budynkach gminnych (świetlice wiejskie, strażnice OSP).

Przeprowadzono kontrole stanu technicznego 2 obiektów małej architektury, 11 placów zabaw i siłowni zewnętrznych znajdujących się na terenach szkół i przedszkoli oraz 39 placów zabaw i siłowni zewnętrznych urządzonych na pozostałych terenach gminnych. W 2018 roku usunięto 59 różnych awarii, jakie wystąpiły w gminnych obiektach kubaturowych.

Zakład Usług Komunalnych w Busku - Zdroju (ZUK) to funkcjonująca od 01 stycznia 2012 r. jednostka budżetowa, której zadaniem statutowym jest całoroczne i bieżące utrzymanie oraz ochrona terenów zieleni i innych publicznych terenów komunalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, zarządzania i utrzymywania gminnych obiektów i terenów użyteczności publicznej, w szczególności parkingów, szaleatów i parków miejskich, zarządzanie infrastrukturą komunikacyjną wykorzystywaną przez publiczny transport zbiorowy oraz zarządzanie i nadzorowanie lokalnego transportu zbiorowego w imieniu Gminy Busko-Zdrój. Do zadań ZUK należy utrzymanie czystości i porządku na ścieżce rowerowej, terenie „Zimne Wody, w starym i nowym parku zdrojowym, Placu Zwycięstwa, Al. Mickiewicza, na przystankach komunikacyjnych na terenie całej gminy, w miejscach pamięci narodowej (mogiły, pomniki). Wiosną w 2018 roku Zakład Usług Komunalnych dokonał ukwiecenia miasta przez nasadzenie 11 960 szt. roślin jednorocznych – bratków. Następnie w ramach letniego ukwiecenia rabat na terenie całego miasta nasadzonych zostało 5 3713 roślin jednorocznych. W ramach ukwiecenia miasta ustawiono 13 wież kwiatowych obsadzonych pelargonią i begonią wing, a także 34 kwietniki kaskadowe zostały zamontowane na lampach przy Placu Zwycięstwa - obsadzone pelargonią. W 2018 roku zakupiono 3 konstrukcje wież kwiatowych H 2000, które zostały ustawione na ul. Mickiewicza.

W 2018 roku zlecono wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych wytypowanych 123 bardzo wysokich drzew na terenie starego parku zdrojowego i ul. Mickiewicza z wykorzystaniem technik linowych. W okresie sprawozdawczym Zakład Usług Komunalnych utrzymywał 266 przystanków komunikacyjnych na terenie gminy. W 2018 r. zakupiono 3 wiaty przystankowe i zamontowano je w Mikułowicach przy drodze krajowej 73 - 2 szt. i w Szczaworyżu przy drodze krajowej 73 - 1 szt. Zlecono wykonanie i zamontowanie dwóch wiat – jedną przy drodze powiatowej 0082 w miejscowości Wełecz i jedną przy drodze powiatowej 0061 w miejscowości Mikułowice. Wyremontowano 1 wiatę przystankową i ustawiono ją w miejscowości Młyny - Pomyków dla dzieci szkolnych.

- gospodarka komunalna

Dostępność infrastruktury technicznej jest czynnikiem wpływającym na warunki życia mieszkańców oraz elementem atrakcyjności inwestycyjnej. Koszty świadczeń w zakresie dostaw wody, odprowadzania ścieków oraz wywozu odpadów także w znacznym stopniu wpływają na atrakcyjność danego obszaru jako miejsca zamieszkania.

Stan infrastruktury wodno-ściekowej na koniec 2018 roku przedstawiał się następująco:

- długość sieci wodociągowej – 329,65 km,
- długość sieci kanalizacji sanitarnej – 170,67 km,
- długość sieci kanalizacji deszczowej – 29,47 km.

Liczba mieszkańców korzystających z:

- sieci wodociągowej – 30 284 osoby,
- sieci kanalizacji sanitarnej – 20 345 osób.

Wszystkie miejscowości w gminie są zwodociągowane, natomiast kanalizację sanitarną posiada 14 miejscowości.

W 2018 roku na terenie Gminy Busko - Zdrój wybudowano następujące sieci gazowe :

- na terenie miasta Busko - Zdrój sieci gazowych o długości 2,5 km oraz 56 szt. przyłączy gazowych, w tym 54 szt. przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych;
- na pozostałej części Gminy Busko - Zdrój sieci gazowych o długości 6,3 km oraz 57 szt. przyłączy gazowych, w tym 56 szt. przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych.

6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Uprawnienia władz lokalnych w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego koncentrują się wokół przyjętych aktów prawa miejscowego.

W strukturze Urzędu Miasta i Gminy w Busku - Zdroju Straż Miejska jest jednostką funkcjonującą na prawach Wydziału, podporządkowaną wewnętrznym przepisom Urzędu w sposób nienaruszający przepisów szczególnych. Działania prowadzone przez Straż Miejską mają na celu przede wszystkim ochronę spokoju i porządku w miejscach publicznych oraz obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej. Straż Miejska czuwa nad porządkiem i bezpieczeństwem ruchu drogowego oraz egzekwuje obowiązujące przepisy prawa miejscowego.

Służby Straży Miejskiej podjęły w 2018 roku 3 483 interwencje porządkowe. W ich efekcie skierowano 31 wniosków o ukaranie oraz wymierzono 967 mandatów, które dotyczyły najczęściej bezpieczeństwa i porządku w komunikacji.

W sprawozdawczym roku odebrano 874 zgłoszeń i zawiadomień. Ponadto, Straż Miejska podjęła 1 606 interwencji prewencyjnych, dotyczących najczęściej zwierząt, ruchu drogowego, ochrony środowiska i gospodarowania odpadami oraz zakłócania spokoju i porządku publicznego, w tym spożywania alkoholu.

Straż Miejska uczestniczyła także w akcjach informacyjnych i edukacyjnych takich jak: „Czyste powietrze” i „Bezdomność zwierząt”.

Miasto wspiera także działalność innych służb, które odpowiadają za bezpieczeństwo publiczne, takich jak Ochotnicza Straż Pożarna.

Na terenie Gminy Busko - Zdrój działało 18 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

1. OSP Busko-Zdrój,
2. OSP Dobrowoda,
3. OSP Galów,
4. OSP Kołczkowice,
5. OSP Kotki,
6. OSP Mikułowice,
7. OSP Młyny,
8. OSP Owczary,
9. OSP Ruczynów,
10. OSP Skotniki Małe,
11. OSP Słabkowice,

12. OSP Szaniec,
13. OSP Szczaworyż,
14. OSP Widuchowa,
15. OSP Zbludowice,
16. OSP Zwierzyniec,
17. OSP Żerniki Górne,
18. OSP Wełecz.

Jednostki OSP Szaniec i OSP Zbludowice są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego i współdziałają w tym zakresie z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej (KP PSP) w Busku - Zdroju. Udział jednostek OSP w działaniach ratowniczo - gaśniczych odbywa się po zadysponowaniu ich przez Powiatowe Stanowisko Kierowania (PSK) i Burmistrza. W roku 2018 jednostki OSP z terenu Gminy Busko - Zdrój zgłosiły 131 wyjazdów do akcji ratowniczo - gaśniczych i 38 wyjazdów do zabezpieczenia rejonu operacyjnego terenu powiatu buskiego.

Na zapewnienie gotowości bojowej i funkcjonowanie OSP Gmina Busko - Zdrój wydatkowała środki w wysokości 254 458,28 zł.

W roku 2018 Gmina Busko - Zdrój uzyskała dotację w kwocie 158 944, 50 zł, w ramach projektu Program I Priorytet III B pod nazwą „Wsparcie i rozwój systemu instytucjonalnego pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz realizacja przez jednostki sektora finansów publicznych zadań ustawowych związanych z ochroną interesów osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków oraz likwidacją skutków pokrzywdzenia przestępstwem”.

Środki finansowe zostały przeznaczone na zakup wyposażenia i urządzeń ratownictwa, niezbędnego do udzielenia pomocy poszkodowanym bezpośrednio na miejscu popełnienia przestępstwa. Wśród zestawów znalazły się m.in. torby ratownicze, defibrylatory, specjalistyczne narzędzia hydrauliczne do ratownictwa drogowego i zestaw do wyważania drzwi wraz z przecinarką do pedałów. Sprzęt do akcji otrzymały Ochotnicze Straże Pożarne z Szańca, Galowa, Mikułowic, Widuchowy, Skotnik Małych, Młyn, Żernik Górnych, Zwierzyńca, Zbludowic i Buska - Zdroju.

7. GMINA W RANKINGACH, KONKURSACH, PUBLIKACJACH

W ostatnich 2 latach Gmina Busko - Zdrój została wielokrotnie doceniona za działania na rzecz poprawy przestrzeni publicznej oraz ochrony środowiska. W roku 2017 było to m.in. I miejsce i tytuł „Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz nagroda w konkursie „Top Inwestycje Polski Wschodniej 2017” za inwestycję pn. „Instalacja Systemów energii odnawialnej w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego” organizowane przez Polskie Towarzystwo Wspierania Przedsiębiorczości SA. Gmina Busko-Zdrój została ponadto laureatem konkursu EKO HESTIA SPA przyznawana przez Sopockie Stowarzyszenie Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A. z siedzibą w Sopocie za najlepsze działania proekologiczne i otrzymała nagrodę w wysokości 100 000 zł. na proekologiczne cele inwestycyjne. Innowacyjna Gmina Województwa Świętokrzyskiego 2017” w plebiscycie pn. „Moje Innowacyjne Otoczenie – Moja Innowacyjna Gmina” organizowane przez Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. W 2018 r. Gmina Busko-Zdrój otrzymała tytuł „Wzorowa Gmina” w kategorii EKOLOGIA przyznawany najlepszym samorządom Województwa Świętokrzyskiego.

W 2018 roku na terenie Targów Kielce odbyła się konferencja Polskiego Związku Piłki Nożnej „Bezpieczny Stadion”. Ukoronowaniem XVIII edycji konferencji była gala fair-play, na której wręczone zostały wyróżnienia dla samorządów. Gmina Busko-Zdrój znalazła się wśród 16 wyróżnionych, jako jedyna gmina w województwie świętokrzyskim, otrzymując wyróżnienie za skuteczną działalność na rzecz rozwoju infrastruktury stadionowej.

Zdjęcie 21. Konferencja Polskiego Związku Piłki Nożnej w Kielcach – wyróżnienie Gminy Busko-Zdrój za skuteczną działalność na rzecz rozwoju infrastruktury stadionowej

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele

Tabela 1. Wykaz sołectw na terenie Miasta i Gminy Busko – Zdrój.....	6
Tabela 2. Ludność wg wieku, płci i wg miejsca zamieszkania.....	10
Tabela 3. Struktura dochodów w budżecie Gminy Busko – Zdrój, stan na dzień 31.12.2018 roku.....	15
Tabela 4. Struktura wydatków w budżecie Gminy Busko – Zdrój, stan na dzień 31.12.2018 roku.....	16
Tabela 5. Środki finansowe otrzymane z budżetu Unii Europejskiej w 2018 roku.....	17
Tabela 6. Zestawienie wykonania inwestycji w 2018 roku.....	18
Tabela 7. Wykaz inwestycji z Funduszu Sołeckiego.....	39
Tabela 8. Wykorzystanie wydatków w 2018 roku w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Busku – Zdroju.....	50
Tabela 9. Wykaz projektów realizowanych w partnerstwie z lokalnymi instytucjami i stowarzyszeniami pozarządowymi.....	61

Wykresy

Wykres 1. Ludność wg grup wiekowych w 2018 roku.....	10
Wykres 2. Ludność wg płci w 2018 roku	11
Wykres 3. Procentowe zestawienie wykonania inwestycji w 2018 roku.....	19
Wykres 4. Procentowe wykorzystanie środków na inwestycje z Funduszu Sołeckiego.....	40
Wykres 5. Stopień wykorzystania wykonanych wydatków w 2018 roku na poszczególne zadania z zakresu Pomocy Społecznej.....	51

Mapy

Mapa 1. Powierzchnia i granice Gminy Busko – Zdrój.....	5
Mapa 2. Mapa stref uzdrowiskowych w Gminie Busko-Zdrój stan na 30.09.2018 roku.....	13
Mapa 3. Mapa stref uzdrowiskowych w Gminie Busko-Zdrój stan na 12.03.2019 roku.....	13

Schematy

Schemat 1. Struktura organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy w Busku – Zdroju.....	7
---	---

Zdjęcia

Zdjęcie 1. Budowa ulicy łączącej ul. Kazimierza Wielkiego z ul. Ks. Kardynała St. Wyszyńskiego w Busku – Zdroju przed wykonaniem inwestycji.....	21
Zdjęcie 2. Ulica łącząca ul. Kazimierza Wielkiego z ul. Ks. Kardynała St. Wyszyńskiego w Busku – Zdroju po wykonaniu inwestycji.....	22

Zdjęcie 3. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Busku - Zdroju przed wykonaniem inwestycji.....	23
Zdjęcie 4. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Busku - Zdroju po wykonaniu inwestycji.....	23
Zdjęcie 5. Boisko Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 2 w Busku-Zdroju po wykonaniu inwestycji.....	24
Zdjęcie 6. OSP Kotki przed wykonaniem inwestycji.....	25
Zdjęcie 7. OSP Kotki po wykonaniu inwestycji.....	26
Zdjęcie 8. Zagospodarowanie terenów zielenią w Busku – Zdroju.....	27
Zdjęcie 9. „Małpi Gaj” przed wykonaniem inwestycji.....	28
Zdjęcie 10. „Małpi Gaj” po wykonaniu inwestycji.....	28
Zdjęcie 11. Wizualizacja tężni.....	31
Zdjęcie 12. Wizualizacja przebudowy stadionu w Busku – Zdroju.....	32
Zdjęcie 13. Wizualizacja przebudowy stadionu w Busku - Zdroju – budynek szatniowo – administracyjny.....	32
Zdjęcie 14. Rewitalizacja stawu gminnego w Broninie – ścieżka rekreacyjna.....	33
Zdjęcie 15. Rewitalizacja stawu gminnego w Broninie – montaż małej architektury.....	33
Zdjęcie 16. Budynek socjalny przed wykonaniem inwestycji.....	34
Zdjęcie 17. Wizualizacja budynku socjalnego po wykonaniu inwestycji.....	34
Zdjęcie 18. Warsztaty rękodzielnicze w Klubie Seniora.....	52
Zdjęcie 19. Noc Bibliotek w Busku – Zdroju.....	70
Zdjęcie 20. Koncert z okazji Dni Buska – Zdroju.....	71
Zdjęcie 21. Konferencja Polskiego Związku Piłki Nożnej w Kielcach – wyróżnienie Gminy Busko- Zdrój za skuteczną działalność na rzecz rozwoju infrastruktury stadionowej.....	81

BURMISTRZ

mgr Waldemar Sikora